

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Udviklingsplan for Fiskeriet i Østgrønland 2023-2030

Departementet for Fiskeri og Fangst

NAALAKKERSUISUT 2023

Indhold

Indledning	3
Baggrund	3
Overordnede målsætninger.....	3
Arbejdsramme for udvikling af fiskeriet i Østgrønland.....	4
Grundlaget	4
Begrænsninger	5
Østgrønland – generelt	5
Status: Udviklingen i fiskeriet i Østgrønland.....	7
Det kystnære fiskeri i Østgrønland	8
Økonomi i fiskeriet.....	10
Forsøgsfiskeri	11
Fiskeriundersøgelser	15
Fangst i Østgrønland – stadig et vigtig erhverv	16
Forholdene i byer og bygder – Havneforhold - Energi og vand	17
Isforhold	18
Etablerede støtteordninger og udviklingstiltag	20
Redegørelse om fiskeri og fangst i Østgrønland (2019).....	20
Erhvervsstøtte – ESU.....	20
Finanslovskonto 50.01.20	22
Arbejdsgruppen for udvikling af fiskeriet i Østgrønland (AG TUNU)	23
Resultater fra spørgeskemaundersøgelse	23
Lovgivning og regulering.....	23
Aktører i Østgrønland	25
Kommuneqarfik Sermersooq	25
Konsulenttjenesten for Fiskere og Fangere (KONFIFA- AAPISI).....	25
Grønlands Fiskerilicenskontrol (GFLK)	25
Fiskeriorganisationer	26
Vision og mål.....	27
Vision.....	27
Overordnede målsætninger.....	27
Implementering af initiativer	28
Mål 1 – Erfaringsopbygning ift. Fiskeri.....	28
Mål 2 - Forbedring af udstyr og redskaber til fiskeri.....	30
Mål 3 - Forbedring af data og viden om fiskeriet i Østgrønland.....	31
Mål 4 - Forbedring af indhandlingsmuligheder	34

Mål 5 - Forbedring af de forvaltningsmæssige rammer for fiskeriet i Østgrønland.....	35
Mål 6 - Forbedret infrastruktur i Østgrønland.....	37
Mål 7 - Øget rentabilitet i fiskeriet i Østgrønland.....	38
Mål 8 - Oprettelse af en styregruppe som skal sikre implementering af udviklingsplanen	39
Mål 9 - Igangsættelse af udviklings- og innovationsprojekter inden for det kystnære fiskeri i Østgrønland	40
Bilag 1 -Havneforhold, energi- og vandkapacitet i byer og bygder	42
Bilag 2 – Projekter i Østgrønland finansieret via 50.01.20 2020-2023	46

Indledning

Baggrund

Fiskeriet er Grønlands vigtigste erhverv med en eksport værdi på 5,9 mia. kr. i 2022, hvor eksporten af fisk og skaldyr udgør ca. 99% af Grønlands samlede vareeksport. Fiskeri og fiskerirelateret industri og handel udgjorde i 2021 omkring 15 % af den samlede beskæftigelse per måned i gennemsnit¹. I Østgrønland er aktiviteten inden for fiskeriet næsten ikke eksisterende. I 2022 var der kun 64 fiskere, der indhandlede fisk i Østgrønland. Det gjorde de til Østgrønlands eneste indhandlingssted, som ligger i Kuummiut og er drevet af Arctic Prime Fisheries ApS. Dette på trods af, at flere tiltag har været igangsat over en årrække heriblandt forsøgsfiskerier og en ekstern redegørelse om fiskeri og fangst i Østgrønland iværksat af Inatsisartut i 2018.

Fiskerikommissionen anbefalede i sin betænkning fra 2021, at fiskeriet i Østgrønland kvoterer, men Departementet for Fiskeri og Fangst vurderer, at det ikke er realistisk at kvotere fiskeriet i Østgrønland i større skala på nuværende tidspunkt. Det begrundes med, at der blandt andet ikke udføres fiskeriundersøgelser, og at fiskeriets lille størrelse gør at der ikke findes brugbare data fra fiskeriet om bestandens størrelse.

På denne baggrund forekommer det, at der er behov for en mere sammenhængende og langsigtet strategi, hvis man skal sikre den ønskede udvikling i Østgrønland. Naalakkersuisut besluttede derfor, at der skal igangsættes en række initiativer for at understøtte udviklingen af fiskeriet i Østgrønland med det formål, at bidrage til et økonomisk selv bærende Østgrønland.

Naalakkersuisut nedsatte i 2022 en arbejdsgruppe for udvikling af fiskeriet i Østgrønland (AG Tunu) som ledes af Departementet for Fiskeri og Fangst. Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra KNAPKs hovedkontor, lokale KNAPK-repræsentanter og fiskere fra Østgrønland, Konsulenttjenesten for fiskere og fangere, Arctic Prime Fisheries ApS, Royal Greenland A/S og Kommuneqarfik Sermersooq.

Med det politiske mål om at fiskeriet skal bidrage til den økonomiske udvikling af Østgrønland, skal arbejdsgruppen blandt andet udarbejde en langsigtet udviklingsplan som skal sikre en økonomisk, social og videnskabelig bæredygtig udvikling af fiskeriet i Østgrønland.

Overordnede målsætninger

Udviklingsplanen for fiskeriet i Østgrønland er langsigtet og har til formål at udvikle det kystnære fiskeri i Østgrønland frem mod 2030. Udviklingen skal fremme fiskeriet og dets rentabilitet i Østgrønland. Udviklingen af fiskeriet i Østgrønland skal også bidrage til en øgning af selvforsyningsgraden, samtidigt med, at det skal bidrage til en øgning af beskæftigelsen i Østgrønland.

Udviklingsplanens initiativer har direkte eller indirekte indflydelse på de overordnede målsætninger. Det er således ikke det enkelte initiativ, der har afgørende indflydelse på succesen, men summen af en række initiativer, som arbejder i den samme retning og skaber synergier. Succesen afhænger af, hvorvidt initiativerne implementeres efter hensigten og med en forventet effekt.

I forarbejdet for denne udviklingsplan står det klart, at fiskeriet er på forskellige udviklingsniveauer i de forskellige områder i Østgrønland. For eksempel er fiskeriet nærmest ikke eksisterende i Ittoqqortoormiit, hvorimod der er mere aktivitet i bosteder omkring indhandlingsstedet i Kuummiut f.eks. Kulusuk, Sermiligaaq og til dels Tasiilaq. Der vil derfor blive behov for at nogle delmål differentieres på basis af områder. Generelt er der et stort behov for at starte med at understøtte en

¹ I henhold til Grønlands Statistiks beskæftigelsesstatistik.

overgang til fiskeri i hele Østgrønland inden yderligere initiativer kan igangsættes. Derfor er udgangspunktet en udviklingsplan, som fastsætter initiativer frem mod 2030, hvorefter det kan forventes, at der vil være behov for en opdatering af planen på basis af den udvikling som reelt er kommet.

De overordnede målsætninger

Mål 1: Erfaringsopbygning ift. fiskeri

Mål 2: Forbedring af udstyr og redskaber til fiskeri

Mål 3: Forbedring af data og viden om fiskeriet i Østgrønland

Mål 4: Udvikling af indhandling

Mål 5: Forbedring af de forvaltningsmæssige rammer for fiskeriet i Østgrønland

Mål 6: Forbedret infrastruktur i Østgrønland

Mål 7: Øget rentabilitet i det kystnære fiskeri i Østgrønland

Mål 8: Oprettelse af en styregruppe som skal sikre implementering af udviklingsplanen

Mål 9: Igangsættelse af udviklings- og innovationsprojekter inden for fiskeri i Østgrønland

Arbejdsramme for udvikling af fiskeriet i Østgrønland

Arbejdsrammen er at udarbejde en langsigtet udviklingsplan for udvikling af fiskeriet i det kystnære område inden for 3 sømil fra basislinjen i Østgrønland.

Inatsisartut har yderligere afsat 1 million kr. til udvikling af fiskeriet i Øst- og Sydgrønland via finanslovskonto 50.01.20, hvor projekter og initiativer kan støttes. Denne rapport danner grundlag for den støtte der skal søges til initiativer til finanslovsforhandlingerne for 2024 og frem mod 2030.

Grundlaget

Udviklingsplanen bygger på data fra fiskeriet, forsøgsfiskerier, videnskabelige undersøgelser, Grønlands Statistik og data indsamlet fra Royal Arctic Line A/S, Departementet for Boliger og Infrastruktur og Danmarks Metrologiske Institut (DMI). Følgende er også blevet brugt som grundlag for arbejdet: Redegørelse om fiskeriet i Østgrønland (2019); en spørgeskemaundersøgelse udført af AG Tunu; Kommuneqarfik Sermersooqs fiskeriseminar afholdt i Tasiilaq i november 2022; Kommuneqarfik Sermersooqs sektorplan for det kystnære fiskeri; information fra Arctic Prime Fisheries ApS og Royal Greenland A/S samt møder med fiskere og fangere fra Østgrønland.

I oktober 2023 afholdte Departementet for Fiskeri og Fangst en workshop for fiskere og fangere i Østgrønland, hvor et udkast til udviklingsplanen blandt andet blev fremlagt. Derudover har udviklingsplanen været i høring i arbejdsgruppen for udvikling af fiskeriet i Østgrønland og Fiskerirådet. De modtagne input fra workshop og høring er indarbejdet i udviklingsplanen.

Begrænsninger

Udviklingsplanen sætter rammerne for udviklingen af fiskeriet i Østgrønland, men det er i høj grad fiskerne og fangerne, producenterne og kommunen, der skal være medvirkende til at føre initiativerne ud i livet. Det afhænger især af fiskerne og fangerne, fordi der er væsentlige initiativer, der afhænger af, at de laver forsøgsfiskeri, afsøger nye områder og udvikler fiskeriet for dem selv og deres område. Det vil også kræve, at der er fangere, som ønsker at overgå fuldt eller delvist til fiskeri. Succesen afhænger også af, hvilke initiativer kommunen og producenterne igangsætter og understøtter.

Der kan desuden være behov for tilpasning i forvaltningen af fiskeriet i Østgrønland, som skal understøtte udviklingen. Udviklingen heraf afhænger i høj grad af ressourcer og prioritering af opgaver i Departementet for Fiskeri og Fangst. Her spiller arbejdet med en ny fiskerilov og andre politiske prioriteringer ind, ift. om der er ressourcer til at arbejde med de nødvendige ændringer.

Naalakkersuisuts økonomiske politik, planer og prioritering af økonomiske ressourcer kan være en udfordring for gennemførelsen af udviklingsplanens målsætninger. Udviklingsplanen er dynamisk og kan tilpasses de økonomiske planer og prioriteringer. Konsekvensen af det vil dog være, at udviklingen vil tage længere tid at gennemføre. Derfor vil resultaterne også afhænge af, om der fortsat afsættes midler på finanslovskonto 50.01.20 til udvikling af fiskeriet i Østgrønland.

Østgrønland – generelt

Østgrønland adskiller sig markant fra den grønlandske vestkyst, både med hensyn til antal indbyggere, antal besøgende og selve naturen. Østgrønland var isoleret fra resten af verden og Vestgrønland indtil for knap 130 år siden, hvor den danske regering besluttede at oprette en koloni i Tasiilaq. Baggrunden for denne beslutning var Konebådsekspeditionen som udgik fra Nanortalik i Sydgrønland i 1883 og varede frem til 1885. Ekspeditionen ledtes af Gustav Holm og bestod af en række danske forskere samt lokale fra Sydgrønland. Formålet var at udforske og opmåle den grønlandske østkyst, blandt andet igennem botaniske, geologiske og metrologiske studier. Ekspeditionen fandt bopladser på østkysten, hvor der boede inuit som ikke havde mødt europæere før. I forbindelse med ekspeditionen blev der foretaget en folketælling, hvor 413 indbyggere blev optalt².

Den østgrønlandske kyststrækning på 2.700 km inkluderer verdens største nationalpark og 3.000 indbyggere. Fra den nærmeste bygd i Sydgrønland og til den nærmeste bygd i Østgrønland er der over 500 km, og det samme gælder for afstanden mellem Tasiilaq og Ittoqqortoormiit. Østgrønland blev efter kommunesammenlægningerne i 2009 en del af Kommuneqarfik Sermersooq, hvor hovedstaden Nuuk også ligger. Der er dog over 400 km over indlandsisen mellem Nuuk og den største by på østkysten, Tasiilaq. Østgrønlanderne bor altså ikke kun langt fra resten af Grønland, men de er selv spredt ud over store afstande.

Det faktum at inuit i Østgrønland har levet så isoleret fra omverdenen og Vestgrønland, har sat sine tydelige spor kulturelt og sprogligt. Østgrønlandsk er markant anderledes end det sprog som tales langs vestkysten af Grønland. Kulturen og kunst har også sine egne rødder og adskiller sig fra den vestgrønlandske. Fangst og jagt har altid været en livsform i Grønland og i Østgrønland har man en stolt fangerkultur og tradition, hvor man lever af fangst af blandt andet narhvaler, sæler, moskusokser

² Redegørelse om Østgrønland, 2019.

og isbjørne. Fangerkulturen er både baseret på erhverv, hvor ens indkomst stammer enten helt eller delvist fra fangst, men i høj grad også om selvforsyning. Slædehundekulturen er også forsat en vigtig del af kulturen og livet i Østgrønland, hvor det estimeres at der findes ca. 1.020 slædehunde i 2023³. Dog vinder snescooterer også indpas, hvor der i 2022 var registreret 191 snescootere i Tasiilaq og 92 i Ittoqqortoormitt⁴.

Tasiilaq er den største by med 1.904 indbyggere⁵. Byen har fem bygder; Kuummiut, Sermiligaaq, Tiniterilaq, Isortoq og Kulusuk som er indgangen til Østgrønland, hvor den ene af to lufthavne er placeret. Den anden ligger i Neerlerit Inaat, ikke langt fra Ittoqqortoormiit. Ittoqqortoormiit er den anden by i Østgrønland med 352 indbyggere⁶. Det seneste befolkningstal for Østgrønland per 1. Januar 2023 er 3.079 personer⁷, hvilket tæller ca. 5.5 % af Grønlands samlede befolkning. I den nedenstående tabel er befolkningen fordelt ud på byer og bygder.

Tabel 1: befolkning i Østgrønland i byer og bygder 2020-2023

Bosted	2020	2021	2022	2023
Tasiilaq	1.985	1.916	1.931	1.904
Sermiligaaq	209	210	198	189
Isortoq	64	58	46	63
Kulusuk	241	216	215	226
Tilieqilaaq	96	93	75	93
Kuummiut	248	254	258	250
Ittoqqortoormiit	345	361	354	353
I alt Østgrønland	3.188	3.108	3.077	3.078

Kilde: Grønland i tal 2020 - 2023, Grønlands Statistik

Som det fremgår af ovenstående tabel 1, så har befolkningstallet i Østgrønland været forholdvist stabilt over de seneste par år, omend befolkningstallet har været nedgående. Dette skyldes blandt andet den globale udvikling med flytning mod større byer, samt at der er færre beskæftigelsesmuligheder i Østgrønland ift. Vestgrønland, og at der ikke er nogen højere uddannelsesinstitutioner i Østgrønland. Dette betyder at unge som vil uddanne sig udover folkeskolen, skal flytte til Vestgrønland eller udlandet for at uddanne sig. I henhold til *Grønland i tal 2023*, flyttede 1.009 personer fra bygd til by og 4.419 personer flyttede mellem byerne i Grønland i 2022. Det er forventeligt at også Østgrønland rammes af disse tendenser.

Turismen er dog under udvikling som erhverv med flere turister som flyver til enten Kulusuk eller Nerlerit Inaat, men også et stigende antal kysttogtskibe ankommer i Østgrønland. Kulusuk har mange endagsturister fra Island, men også outdoor-turisme er et populært turismeprodukt i Østgrønland. Som det ses i nedenstående tabel 2 har covid-19 haft en betydning ift. antallet af udenrigspassagerer i 2020 og 2021. Dog er antallet af passager steget igen i 2022, og denne tendens forventes at fortsætte fremadrettet.

Tabel 2: Antal udenrigspassagerer efter lufthavn 2017 – 2022

Lufthavn	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulsuk	5.219	5.114	4.700	278	355	4.256

³ Veterinær og Fødevarermyndigheden i Grønland

⁴ Grønland i tal 2023, Grønlands Statistik

⁵ Grønland i tal 2023, Grønlands Statistik

⁶ Grønland i tal 2023, Grønlands Statistik

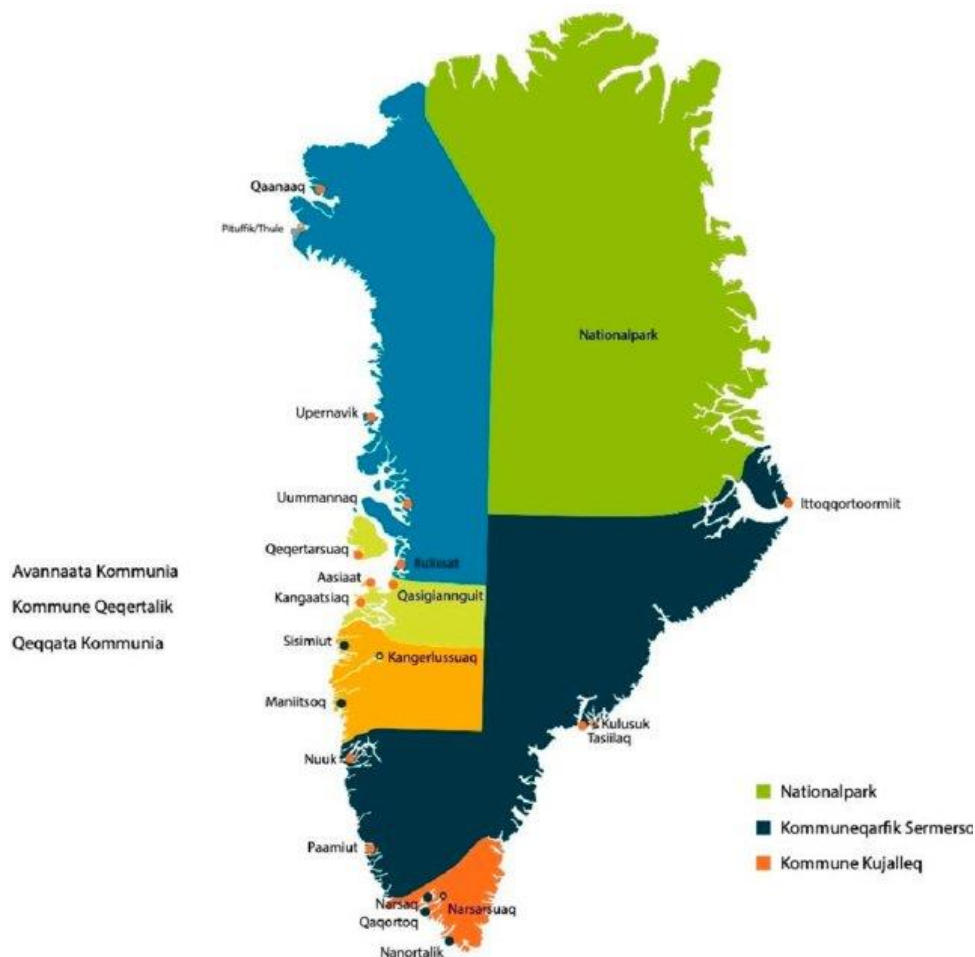
⁷ Grønlands Statistiks Statistikbank, www.bank.stat.gl

Nerlerit Inaat	851	869	924	261	246	807
-----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Kilde: Grønland i tal 2022-2023, Grønlands Statistik

Det er muligt at rejse mellem byer og bygder i Østgrønland via helikopter og fly, dog er der kun fly 1-2 gange om ugen. Derfor anvendes båd som den primære transportform mellem bostederne i Østgrønland om sommeren, hvor snescooter og hundeslæde bruges om vinteren. Generelt er infrastrukturen en udfordring i Østgrønland, hvor f.eks. indbyggere i Ittoqqortoormiit skal med fly via Island for at komme til Tasiilaq. Derudover giver isen udfordringer ift. anløb af skibe, ikke mindst Royal Arctic Lines fragtskibe.

Inatsisartut har dog i 2015 besluttet, at der skal bygges en lufthavn i Tasiilaq og Ittoqqortoormiit. I 2022 afsatte Skatte- og Finansudvalget midler til udarbejdelse af ideoplæg til anlæggelse af 799 meter landingsbaner i Tasiilaq og Ittoqqortoormiit. Det må antages, at det vil løfte infrastrukturen i hele regionen, hvis nye lufthavne etableres og at dette også kan understøtte yderligere økonomisk udvikling.

Status: Udviklingen i fiskeriet i Østgrønland

Dette afsnit har til formål at beskrive tidligere tiltag, og den nuværende status for fiskeriet i Østgrønland. Afsnittet giver et overblik over det fiskeri, der har været og hvordan det ser ud i dag – både i forhold til kystnært fiskeri, men også forsøgsfiskeri med større fartøjer. Derudover vil afsnittet

også se på hvilke slags fiskeriundersøgelser, der har været af områderne i Østgrønland og hvad disse har vist. Derudover beskrives problematikken med isforhold, som er en stor udfordring for fiskeriet.

Det kystnære fiskeri i Østgrønland

I 2022 var der 64 aktive erhvervsfiskere i Østgrønland dvs. fiskere som har indhandlet til indhandlingsstedet i Kuummiut. Senere i afsnittet kan det ses, at indkomsten fra fiskeriet er så lav for den enkelte fisker, at langt de fleste ikke vil kunne leve af fiskeri på nuværende tidspunkt.

Licenshavere i Østgrønland

I Østgrønland er det muligt at få licens til både erhvervsfiskeri og fritidsfiskeri. For fritidsfiskeri udstedes der licens til laks og til indhandling af torsk. For erhvervsfiskeri udstedes der licens til kommercielle arter som torsk og hellefisk, og til ikke-kommercielle arter som laks⁸. Der er ingen i Ittoqqortoormiit, der havde erhvervslicens i perioden, og derfor er de ikke medtaget i tabellerne.

Tabel 3: antal erhvervsfiskere med licens til hellefisk og torsk fordelt på geografisk område 2018-2022

Hellefisk	2018	2019	2020	2021	2022
Kulusuk	14	10	10	6	10
Kuummiut	25	31	31	24	25
Sermiligaaq	18	18	19	20	16
Tasiilaq	20	20	32	34	31
Tiniterilaaq	3		2	1	
Isortoq	1	1	1	1	1
I alt	81	80	95	86	83

Torsk	2018	2019	2020	2021	2022
Kulusuk	14	11	11	6	11
Kuummiut	26	32	33	27	26
Sermiligaaq	11	11	15	18	16
Tasiilaq	19	22	37	38	30
Tiniterilaaq	3		2	1	
Isortoq	1		1	1	1
I alt	74	76	99	91	84

Kilde: GFLK

Ovenstående tabeller viser, at der siden 2018 har været en lille stigning i antallet af erhvervslicenser. Dog toppede dette i 2020 og er faldet frem mod 2022. Departementet for Fiskeri og Fangst har umiddelbart ingen forklaring herfor. Desuden har langt de fleste erhvervsfiskere licens til både torsk og hellefisk.

Tabel 4: antal erhvervsfiskere med indhandling til Kuummiut fordelt på geografisk område 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Kulusuk	7	6	7	5	7
Kuummiut	24	32	29	24	20
Sermiligaaq	15	17	19	16	11

⁸ Laksefiskeriet er et subsistensfiskeri og må derfor ikke indhandles til anlæg. De må sælges på det lokale bræt.

Tasiilaq	12	10	22	10	12
Andre steder	4	9	7	5	14
I alt	62	74	84	60	64

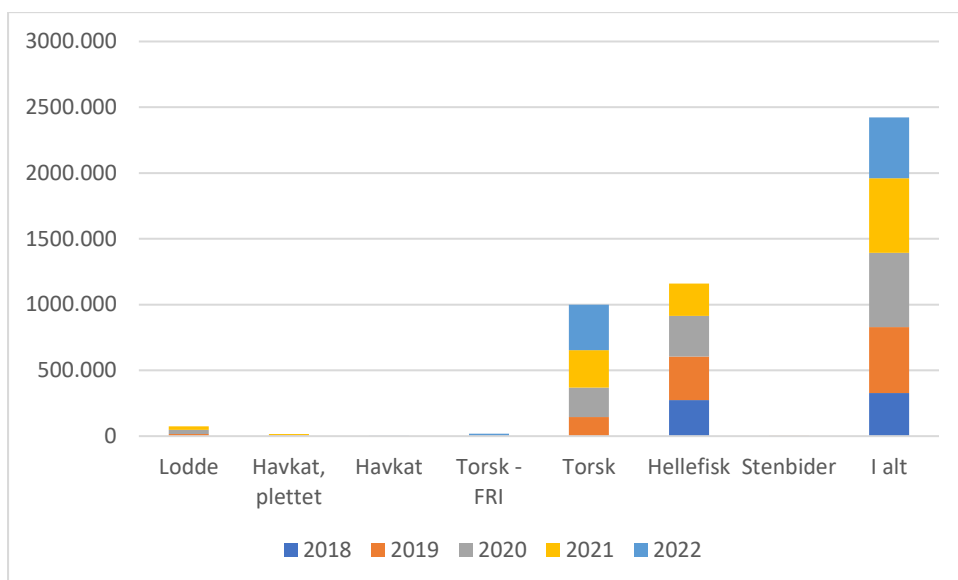
Kilde: GFLK

Tabel 3 viser antallet af erhvervsfiskere med licens, og tabel 4 viser antallet af erhvervsfiskere, der udnytter deres licenser. For 2022 er der en udnyttelsesprocent på 76%. Der er dermed mulighed for at flere fiskere kan indhandle end det er tilfældet lige nu. Dette gælder især for Tasiilaq, som har en udnyttelsesprocent på 39 % og dermed et større uudnyttet potentiale. Efterfølgende afsnit vil vise, at baggrunden for mangel på udnyttelse, er mangel på indhandlingsmuligheder.

Arter og mængder

Som vi ser af figur 1 nedenfor, er fiskeriet domineret af primært to arter over perioden 2017-22, hellefisk og torsk.

Figur 1: indhandlet mængde fra kystnært fiskeri til anlægget i Kuummiut 2018-2022 (kilo).

Kilde: GFLK

Fiskeriet efter begge arter er intensiveret over perioden. Dog er mængden af hellefisk faldet de sidste to år. På nuværende tidspunkt, er det ikke til at sige om dette handler om mangel på indsats, eller en faldende aktivitet i fiskeriet. Lodde indhandles til brug som agn.

Mængden skal også ses i lyset af, at indhandlingsanlægget i Kuummiut har haft problemer med el, og indmaden af fabrikken har været forældet. Arctic Prime Fisheries ApS har derfor været nødt til at udskifte en stor del af inventaret. Fabrikken fungerer nu optimalt.

Indhandling

Der er for nuværende kun ét indhandlingssted i Østgrønland, i Kuummiut ved Tasiilaq. Indhandlingsstedet ejes af Arctic Prime Fisheries ApS.

Da anlægget er det eneste åbne og fungerende anlæg i Østgrønland afspejler indhandling til anlægget alt fangst i det kystnære fiskeri i Østgrønland, som det er præsenteret i afsnittet ovenfor.

Anlægget tager imod torsk og hellefisk og andet bifangst. Produktionen er hovedkappede fisk, der bliver sendt til videre produktion i udlandet. Dette betragtes som en lav grad af forældning. Frysekapaciteten er inden for de sidste par år blevet opgraderet. Fabrikken ansætter 10-14 medarbejdere i åbningsæsonen. Fabrikken i Kuummiut modtager råvarer fra omkring maj til November-December.

Fiskere fra bygderne viser interesse i at afsøge nye fiskepladser for fiskeri efter hellefisk i de mange fjordsystemer mod nordsiden ift. Angmassalik (Tasiilaq). Arctic Prime Fisheries ApS finder ideen ligeledes interessant og har mod på at, stille fartøjer med is og kar ombord til rådighed samt andet forsøgsfiskeri relaterede produkter som agn, kroge m.v.

Nyt indhandlingssted

Naalakkersuisut har tildelt Royal Greenland A/S udenskærs torske- og rødfiskekvoter igennem et udbud, hvor selskabet skal opføre et indhandlingsanlæg i Tasiilaq som krav for tildeling af kvoterne. Royal Greenland A/S har modtaget arealtildeling hos kommunen og arbejdet med at sprænge, så der kan bygges er påbegyndt. Royal Greenland A/S forventer at det nye indhandlingsanlæg står klar i løbet af 2024. Frem til anlæggets åbning, har der været politisk ønske om at Royal Greenland A/S skal levere en midlertidig indhandlingsmulighed i form af indsættelse af et indhandlingsskib. Indhandlingsskibet vil skulle ligge ved Tasiilaq og tage imod fiskernes fangster. Dette vil kunne bidrage til at flere fiskere i Tasiilaq og omegn får bedre indhandlingsmuligheder, og at flere dermed vil indhandle fisk. Indhandlingsskibet blev indsat fra starten af september 2023.

Det vurderes at de nuværende 64 fiskere, ikke vil kunne understøtte rentabilitet for to indhandlingsanlæg. Det antages derfor at indhandlingsstedet i Tasiilaq ikke vil være rentablet i de første år. Derudover vil endnu et indhandlingsanlæg kunne påvirke den fremtidige rentabilitet for indhandlingsanlægget i Kuummiut, da fiskerne vil fordele sig mellem de to anlæg. Der bliver dermed både kapacitet til flere fiskere, samt behov, hvis begge anlæg skal kunne understøttes. Det bliver derfor vigtigt at lave initiativer og tiltag, som kan sikre, at der kommer flere fiskere i Østgrønland.

Økonomi i fiskeriet

Værdi af indhandling

Tabellen nedenfor angiver værdi af indhandling til Kuummiut på kystnære licenser for perioden 2017-2021 i kroner.

Tabel 5: Værdi af indhandling til indhandlingsanlægget i Kuummiut fordelt på arter, 2017-2021 (DKK)

	2017	2018	2019	2020	2021
Lodde (CAP)	-	-	60.288	110.132	99.600
Havkat, plettet (CAS)	-	6.428	11.738	17.153	23.750
Havkat(CAT)	5.210	782	-	-	-
Torsk (COD)	391.659	243.037	765.956	1.203.690	1.102.559
Hellefisk (GHL)	3.038.220	4.980.504	5.989.357	5.842.871	3.742.303
Stenbider (LUM)	-	-	10.578	-	-

Hovedtotal	3.437.106	5.232.769	6.839.935	7.175.865	4.970.232
-------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

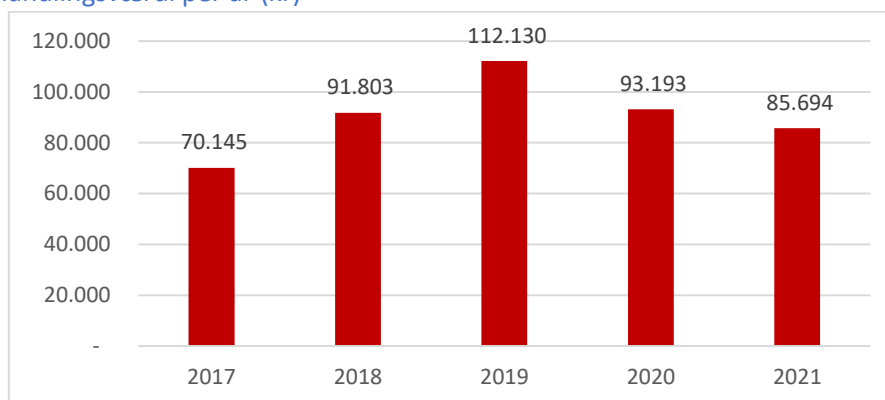
Kilde: GFLK

Som det fremgår af ovenstående tabel 5 kommer langt størstedelen af værdien i det kystnære fiskeri i Østgrønland fra fiskeriet efter hellefisk. Selvom torsk udgjorde en større andel af fangsten i 2021, er værdien af hellefisken stadig over tre gange så høj.

Værdi pr. fisker

Hvis vi observerer den samlede værdi af indhandlingen pr. år i forhold til antallet af fiskere de samme år, kan vi lave følgende tabel:

Tabel 6: Indhandlingsværdi per år (kr)

Kilde: Departementet for Fiskeri og Fangst

Af tabel 6 fremgår, at der har været en positiv udvikling i den gennemsnitlige indhandlingsværdi pr. fisker over perioden. Særligt fra 2017 til 2019 har der været en positiv udvikling, mens gennemsnittet er faldet fra 2019 til 2021.

Tabel/figur af inddeling af indkomst for erhvervsfiskerne 2022.

Det bemærkes at de gennemsnitlige indkomster fra fiskeri er så lave, at det må antages at det kun er et fåtal af fiskerne, der har fiskeri som det eneste erhverv. Mange af fiskerne vil formentlig kunne kategoriseres som bierhvervsfiskere, hvor det har deres primære indkomst fra andet end fiskeri, f.eks. fangst.

Der er sket en positiv udvikling i antallet af erhvervsfiskere, mængder fanget og indhandlingsmuligheder. Dog er der stadig mange af erhvervsfiskerne, der har så lave indtægter fra fiskeri, at de ikke kan leve af det. Det er derfor vigtigt både at få nye fiskere ind i fiskeriet, men også at eksisterende fiskere kan udvikle deres fiskeri, så de kan leve af fiskeriet.

Forsøgsfiskeri

Der har igennem tiden været udført en række forskellige forsøgsfiskerier i det kystnære farvand i Østgrønland. Dog har ingen af dem indtil videre udmundet i en større udvikling af det kystnære fiskeri i Østgrønland generelt. Dette afsnit vil kort opsummere om forsøgsfiskerier tilbage i tiden, men mest fokusere på det forsøgsfiskeri som blev oprettet i 2014, og har været oprettet hvert år siden med lidt tilpasninger.

Et forsøgsfiskeri kan udføres med tilladelse fra Naalakkersuisut, som også kan fastsætte betingelser for forsøgsfiskeri. Et forsøgsfiskeri defineres som et fiskeri, som har til hensigt at: udforske arter, som er ukendte; udforske områder, som er ukendt; udforske fiskeri med nye metoder og redskaber (herunder forarbejdning og forædling). Det adskiller sig fra fiskeriundersøgelser ved, at det er kommercielle fiskere, der udfører fiskeriet med henblik på at opdage nye fiskerimuligheder. Fiskeriundersøgelser er videnskabelige undersøgelser med henblik på at lære mere om fiskeribestandene.

Forsøgsfiskerier 1965 - 1989

I perioden 1965 – 1989 blev der løbende udført forskellige forsøgsfiskerier i Østgrønland. Heriblandt forsøgsfiskeri med sneller, bundgarn, laksegarn og langliner 1965-1966, forsøg med isfiskeri i 1971 og det islandske forskningsskib gennemførte forsøgsfiskeri efter torsk i 1985. Derudover blev der gennemført fiskeriforsøg i perioden 1980-1984 ledet af Christian Høy fra konsulentformidlinger (KIS) i Nuuk. Formålet var at udvikle torskefiskeri med bundgarn. I den forbindelse introducerede Christian Høy "Faktabådene", en række glasfiberfartøjer op til 30 fod med kahyt og styrhus placeret fremme i stævnen. Dette forsøgsfiskeri skabte i en periode et godt fiskeri med bundgarn, hvor køberne af fartøjerne deltog. Men i dag er alle fartøjerne på land og kan ikke længere sejle og der foregår stortset ikke bundgarnsfiskeri i Østgrønland⁹.

Forsøgsfiskerier 1990 – 2006

Der blev i vinteren 1991-1992 udført et forsøgsfiskeri efter hellefisk af 12 dages varighed med hundeslæde ved Ittoqqortoormiit, øst for Bjørneøerne og ved munden af Ølfjord. Forsøgsfiskeriet blev udført med langliner med to slædehold med lokale fangere. Der blev i forbindelse med forsøgsfiskeriet fanget 4 hellefisk med længderne 56 cm, 66 cm, 67 cm og 76 cm. Der blev ikke taget nogen bifangst udover 4 uspecificerede fisk, som ikke anvendes til menneskeføde i området.

Indsatsen, den geografiske dækning samt fangstmængden under forsøgsfiskeriet har generelt været for små til, at der kan konkluderes noget endeligt på baggrund af forsøgsfiskeriet. Der syntes dog ikke umiddelbart ud fra fangsterne at være basis for et større kommercielt fiskeri efter hellefisk. Begge slædehold måtte dog begrænse deres indsats i forhold til den planlagte pga. dårlige og ustabile vejrforhold, strømninger i isen samt storisskruninger¹⁰.

I 2006 blev der givet tilladelse til et kommercielt forsøgsfiskeri med NUKIK Seafoods fartøj Polar Nuka. Intentionen var et 2-årigt kombinations- og forsøgsfiskeri efter hellefisk, torsk, rødfisk og havkat i fjorden ved Ittoqqortoormiit. Forsøgsfiskeriet skulle udføres med både langline og garn. Der forefindes ingen rapport fra forsøgsfiskeriet og Grønlands Naturinstitut har ikke modtaget data eller andet fra forsøgsfiskeriet, men har fået oplyst at Polar Nuka kun var i fjorden i ganske kort tid, idet de ikke kunne finde hverken hellefisk eller andre ressourcer¹¹.

Der blev yderligere udført et kommercielt forsøgsfiskeri med det norske langlineskib Torita ud for Ittoqqortoormiit i 2006. På grund af store mængder is kunne Torita ikke komme ind i fjorden i perioden august-september. De satte derfor 3 linesætninger i området lige syd for Ittoqqortoormiit; en ved sydsiden af fjorden, en ved nordsiden og en inde i fjorden udenfor lufthavnen. De fik 2-3 små hellefisk ved sydsiden af fjorden, men intet andet. Derudover satte de en station lige udenfor fjordmundingen ca. 3-4 sømil fra land. Her fangede de 5-6 små hellefisk. De fik for lidt data til at kunne udarbejde en

⁹ Hellefisk ved Østgrønland, Tasiilaq Kommune 1990, februar 1991, Jens Møller Jensen, Grønlands Fiskeriundersøgelser samt Redegørelse om Østgrønland, 2019.

¹⁰ Grønlands Fiskeriundersøgelser; Hellefisk ved Østgrønland: Forsøgsfiskeri efter hellefisk med hundeslæde ved Østgrønland vintrene 1991/1992, februar 1993.

¹¹ KNR, 16. August 2006: Omfattende forsøgsfiskeri på Østkysten samt Grønlands Naturinstitut

konklusion for forekomsterne i området, men anbefalede at hvis man skulle forsøge igen skulle det være i en anden periode, hvor fjorden var isfri¹².

Forsøgsfiskeri 2014-2023

Der har siden 2014, været etableret forsøgsfiskeri i de kystnære områder i Østgrønland. Fiskeriet er et blandingsfiskeri efter hellefisk, torsk, rødfisk, helleflynder, brosme, lange, krabber, havkat og fjeldørred.

Forsøgsfiskeriet i Østgrønland indebærer at større fartøjer, der normalt kun har tilladelse til at fiske udenskærs, får mulighed for at fiske indenskærs og i de østgrønlandske fjorde. I forsøgsfiskeriet er der dermed dispenseret fra Selvstyrets bekendtgørelse om licens og kvoter til fiskeri vedrørende størrelse af fartøjer, som kan benyttes i det kystnære område. Således kan fartøjer på 75 BRT/120 BT¹³ og herover få tilladelse til dette fiskeri.

Formålet med forsøgsfiskeriet er at udforske områderne i Østgrønland ift. at finde nye kystnære fiskepladser. Et andet formål har været at øge indhandlingen og forædling¹⁴ for de lokale fiskere og lokale indhandlingssteder.

Da fiskeriet blev oprettet i 2014, udgjorde området hele den Østgrønlandske kyst, men er siden hen blevet begrænset mere og mere, efterhånden som de sydøstlige områder er blevet udforsket, og det nu er kendt, at der er fisk i disse områder. I dag er området begrænset til de områder omkring Tasiilaq, hvor de kystnære fiskere endnu ikke fisker. Der har også tidligere været indhandlingspligt, samt krav om at skibene skal fungere som indhandlingssteder for de kystnære fiskere.

Igennem tiden har det været muligt at fiske med garn, line og tejner, men ikke trawl. I dag er det muligt at fiske med garn og line.

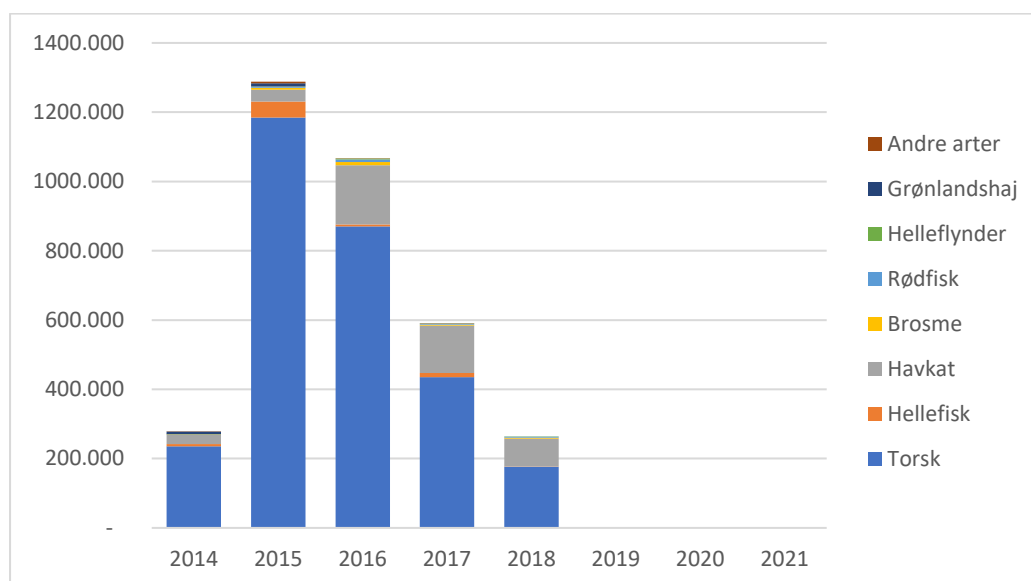
Som det kan ses af figur 2, har forsøgsfiskeriet været populært og med succes de første par år efter oprettelsen. Siden 2020 har der slet ikke været fisket i området. Det store optag i 2015 stammer fra fiskeri ved Kap Farvel, som fra 2016 ikke længere har været en del af forsøgsfiskeriet. Departementet for Fiskeri og Fangst foretager hvert år en evaluering af forsøgsfiskerierne, for at bedømme hvilke der skal genoprettes, ændres og overgå til kommercielle fiskerier. Her angiver selskaberne, at de har haft problemer med bl.a. islægning og lille fangst. De har dog også udtrykt, at de gerne vil fortsætte fiskeriet. Der har dog været meget få ansøgere til fiskeriet de sidste par år. Interessen for forsøgsfiskeriet har været dalene, bl.a. fordi der i de senere år, har været krav om indhandling i Østgrønland for at øge værdien af forsøgsfiskeriet for Østgrønland. Dette krav er nu fjernet, men har ikke haft betydning for den øgede interesse. I 2023 er kvoten igen oprettet, og der er blevet uddelt licenser til flere interesserede selskaber.

¹² Information fra Grønlands Naturinstitut

¹³ BRT: bruttotonnage. Ældre udtryk for fartøjets kapacitet. I dag er det mere almindeligt at bruge længe over alt eller lastekapacitet.

¹⁴ Forædling er bearbejdning af råvarer, fx rå hel fisk, til nye og færdige produkter, fx færdigpakkede fileter.

Figur 1: Kvoteoptag i det kystnære forsøgsfiskeri i Østgrønland, 2014-2021 (kilo).

Kilde: GFLK

Tabel 7: kvoteoptag i det kystnære forsøgsfiskeri i Østgrønland, fordelt på år og arter (kilo).

Art	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Torsk	235.621	1.184.598	870.766	434.729	176.472	-	-	-
Hellefisk	6.328	45.925	4.785	12.249	726	700	-	-
Havkat	27.933	34.734	171.115	136.808	80.329	-	-	-
Brosme	563	5.035	9.607	2.779	3.010	-	-	-
Rødfisk	26	3.362	7.681	2.908	3.073	-	-	-
Helleflynder	359	769	2.394	551	270	-	-	-
Grønlandshaj	7.540	8.731	-	-	-	-	-	-
Andre arter	89	5.093	450	1.404	-	-	-	-
Total	278.459	1.288.247	1.066.798	591.428	263.880	700	0	0

Kilde: GFLK

Tallene i ovenstående tabel 7 blev præsenteret under Kommunegarfik Sermersoq's fiskeriseminar i oktober 2022. Men det er uklart, hvor meget af den viden, der opnås i dette og tidligere forsøgsfiskerier, som bliver videreformidlet til de kystnære fiskere i Østgrønland, så de kan bruge det fremover i deres eget fiskeri. For at de lokale fiskere kan få udbytte af forsøgsfiskeriet, er det vigtigt at de bliver inddraget i forsøgsfiskeriet og dets resultater.

Fiskeriundersøgelser

Undersøgelser af havmijøet og bestande foretages af Grønlands Naturinstitut. Hver år foretager de systematiske undersøgelser fra deres fartøjer Sanna og Tarajoq¹⁵ rundt i Grønland. Der har siden 1990'erne været foretaget survey i Østgrønland i de udenskærs farvande. Der har været foretaget enkelte surveys med forskningsskibe i de indenskærs områder i Østgrønland. Der har primært været forsøgsfiskerier med bl.a. langlinefartøjer, som forsøgte at afdække forekomsten af fisk kystnært i Østgrønland. Der har siden 1950'erne og frem med jævne mellemrum været forskere fra Grønlands Naturinstitut og Danmark i området, for at kortlægge fjordene, samt for at observere fangsterne fra forsøgsfiskerene.

Der har været foretaget undersøgelser langs hele den grønlandske østkyst, men dette afsnit koncentrerer sig om de undersøgelser, der har været omkring byer og bygder i Østgrønland, da dette områder er relevant for udviklingsplanen.

Oversigt over gennemførte projekter fra 1957¹⁶:

- 1957: Generelle fiskeribiologiske undersøgelser i Østgrønland
- 1958: Fiskeriundersøgelser efter torsk
- 1959: Fiskeriundersøgelser efter fjeldørred
- 1985: Islandske fiskeriundersøgelser - torsk
- 1989: Hellefisk ved Østgrønland – langlineundersøgelser i Tasiilaq kommune
- 1990: Hellefisk ved Østgrønland – langlineundersøgelser i Tasiilaq kommune
- 2006: Trawlundersøgelser i Nordøstgrønland

Projekter udført under Grønland – Norge samarbejdet¹⁷:

- 1993: Licensfiskeri med linefartøjet M/S Skarheim ved Østgrønland september
- 1994: Forsøgsfiskeri med line i fjordene i Ammassalikområdet august 1994.
- 1994: Licensfiskeri med linefartøjet M/S Skarheim ved Østgrønland juni-juli 1994.
- 1995: Forsøgsfiskeri med garnbådene M/S Husøy og M/S Kato med garn og tejner på dybt vand på kontinentalskråningen ved Østgrønland august 1995.
- 1995: Kortlægning af de sydlige fjorde i Sydøstgrønland august 1995.
- 1996: Fortsættelse af kortlægning af de sydlige fjorde i Sydøstgrønland.
- 1997: Linesurvey efter hellefisk på Kap Bille Banke, Østgrønland – herunder agnforsøg
- 1997: Fekunditet studie på hellefisk ved Østgrønland.
- 1998: Garnforsøg efter juvenile hellefisk – Julianehåbsbugt og Sydøstgrønland.
- 2000: Linesurvey efter hellefisk ved Kap Bille Banke i august 2000.

Fiskeriundersøgelser ved Ittoqqortoormiit:

Undersøgelser/forsøgsfiskerier foretaget fra 1991-2007 og ikke siden 2007. I 2006-2007 gennemførte GN et trawl survey med forskningsfartøjet Paamiut, som blev finansieret gennem EU midler. De biologiske undersøgelser og forsøgsfiskeri ved Ittoqqortoormiit har ikke været lovende. Resultaterne viste få samt små hellefisk. Derudover viste de også, at der var en lav havtemperatur i fjorden (0,8-1,1°C). Dog er fjorden ikke undersøgt særlig godt, særligt den vestlige dybe del fra 600 - +1000 m. Der har ikke været foretaget systematiske undersøgelser i Scoresby Sund fjorden i 1990'erne og 00'erne, og der har ikke været foretaget hverken surveys eller forsøgsfiskeri i fjorden siden 2007. Der er heller intet kommercielt fiskeri, som vil kunne indlevere prøver til Naturinstitutet.

¹⁵ Tarajoq indviet i 2022. Tidligere har de brugt fartøjet Paamiut.

¹⁶ Grønlands Naturinstitut

¹⁷ Grønlands Naturinstitut

Fiskeriundersøgelser ved Tasiilaq:

Fiskeriundersøgelserne for hellefisk ved Tasiilaq i 1989-1990 viste at udbyttet per krog ved langlinefiskeri var væsentlig lavere end i fiskeriet i de nordvestgrønlandske fiskeområder. Konklusionen var, at det ikke kan forventes, at fiskeriet efter hellefisk i Tasiilaq kan opnå samme omfang som i de kendte fiskerier fra Diskobugten og nordover. På den anden side kan fangsten af hellefisk forøges, men det kræver, at det totale fiskeområde udvides kraftigt. Den store Sermilik fjorden kunne blive det centrale område i Tasiilaq kommune for isfiskeriet – den har store dybder, mange bræer og er arealmæssigt meget stor¹⁸. Der foregår i dag et kontinuerligt fiskeri omkring Tasiilaq, hvor Grønlands Naturinstitut har fået data fra indhandlinger fra det kystnære fiskeri og fra forsøgsfiskeriet, men der er ikke lavet fiskeriundersøgelser det seneste årti i området ved Tasiilaq.

Fremtidige fiskeriundersøgelser

Der laves i dag ikke systematiske forskningstogter kystnært i Østgrønland som der udføres i Vestgrønland. Der udarbejdes derfor heller ikke en videnskabelig rådgivning for det kystnære område i Østgrønland. På denne baggrund fastsættes der ikke kvoter i det kystnære fiskeri, hvor der er frit fiskeri, bortset for hellefisk. 1. Januar 2023 trådte Forvaltningsplanen for havgående hellefisk i Østgrønland i kraft. I denne forvaltningsplan afsættes der hvert år en andel af den totale tilladte fangstmængde (TAC) til det kystnære område. Baggrunden er, at rådgivningen som udgangspunkt dække både det havgående og kystnære område, da man på grund af manglende data ikke har grundlag for at adskille bestanden biologisk. Dette gælder som udgangspunkt for alle bestandene i Østgrønland, at de for nuværende ikke kan adskilles i den udenskærs og en indenskærsbestand.

Hvis det kystnære fiskeri i Østgrønland skal udvikles yderligere vil der derfor være behov for at gennemføre systematiske forskningstogter kystnært som i Vestgrønland. En vurdering af fiskebestande i et nyt område som Østgrønland vil derudover inkludere årlig oparbejdning af data fra både fiskeri (logbøger, måleprøver, DNA undersøgelser), samt oparbejdning af data fra biologiske undersøgelser. Grønlands Naturinstitut informerer om, at forskningsskibet SANNA kan lave et kombinationsurvey eller forsøgsfiskeri efter krabber, hellefisk og torsk. Her ville man også kunne observere, om der var andre kommercielt interessante arter kystnært i Østgrønland. Naturinstituttet vurderer, at der vil være behov for minimum 14 dages effektivt arbejde samt 8 dages sejlads med SANNA fra Vestgrønland, dvs. et togt på samlet 22 dage. Det estimeres til at koste 1,7 mio. kr. i henhold (2023-prisen) for sejlads og 1 til 1 ½ årsværk til deltagelse i de biologiske undersøgelser samt oparbejdning af data til rådgivning af fiskeressourcerne. Et årsværk for en forsker er 575.000 kr. Derudover vil afsøgning af nye områder og arter fra de lokale fiskere, kunne give værdifulde data til Naturinstituttet, som de kan bruge til at planlægge fremtidige togter.

Der bør generelt være fokus på indsamling af data om fiskeriet, som kan understøtte en fremtidig rådgivning, og her kan indhandlingsstederne spille en rolle. I dag modtager Naturinstituttet information fra indhandlingsstedet i Kuummiut via indhandlingsdata, som sendes ugentligt til Grønlands Fiskerilicenskontrol (GFLK). Der kunne med fordel indgås et samarbejde med indhandlingsstedet i Kuummiut samt det nye indhandlingssted i Tasiilaq om måleprøver og vægt af fangsten for at udvide datagrundlaget.

Fangst i Østgrønland – stadig et vigtig erhverv

Selvom denne udviklingsplan omfatter fiskeri, er det alligevel relevant at nævne fangstområdet, da det stadig er en stor del af erhverv og kultur i Østgrønland.

¹⁸ Hellefisk ved Østgrønland, Tasiilaq Kommune 1990, februar 1991, Jens Møller Jensen, Grønlands Fiskeriundersøgelser.

Der foregår både fangst af dyr og havpattedyr i Østgrønland. Landdyr er dog begrænset til Ittoqqortoormiit. Der er kvoter for moskusokser, isbjørn, hvalros, narhval og vågehval. Der er ingen kvote/begrænsning på sæler, hvor der fanges flere arter. Af disse arter, er eksport kun tilladt af moskusokse, hvalros og sæler. Eksport er forbudt for isbjørn, narhval og vågehval. Disse regler reguleres via internationale aftaler. For sælskin, kan der gives tilskud via Finanloven til grønlandssæl og ringsæl.

Ittoqqortoormiit:

I Ittoqqortoormiit har 11 personer erhvervsjagtbevis og 70 personer har fritidsjagtbevis i 2022. Dette svarer til hhv. 3% og 20%¹⁹ af befolkningen i Ittoqqortoormiit.

Der er mulighed for indhandling af sælskind til frysecontainere. Disse kan fragtes til Great Greenland i Qaqortoq. Der er et indhandlingsanlæg i byen, men dette har stået tomt og uvirksomt i mange år, efter selskabet Arctic Green Food lukkede anlægget.

Fangerne i Ittoqqortoormiit har sjældent fanget moskusoksekvoten op. Det seneste år er fangerkonerne dog begyndt at sælge qiviut til Vestgrønland, hvorfor vi kan forvente at kvoten opfanges i de kommende år. Udfordringen er den dyre fragt, som er nødt til at være med fly.

Tasiilaq og bygder:

I Tasiilaq og bygder har 80 personer erhvervsjagtbevis og 54 personer har fritidsjagtbevis i 2022.

Som nævnt, er der ingen landpattedyr i området, hvorfor Tasiilaq by og bygder er meget afhængig af, hvad de kan fange af fisk og havpattedyr samt havfugle i området. Dog har de kvoter på isbjørne, men eksport er forbudt.

Der er et indhandlingsanlæg til sælskind i Tasiilaq. Dog skal sælskin fragtes til Qaqortoq, til Great Greenland, hvilket giver udfordringer, da der er meget få skibsforbindelser til Vestgrønland pr. År.

Her er der ligeledes mulighed for indsamling og tørring af urter og tang i mindre skala til turistsalg. Der er mere turisme i Tasiilaq og bygder end i Ittoqqortoormiit, hvorfor denne mulighed kan give ekstra indtjening.

Forholdene i byer og bygder – Havneforhold- Energi og vand

Havnene er en vigtig del af den grønlandske infrastruktur, og dette gælder også for fiskeindustrien. Der skal både være mulighed for at anlægge et havneanlæg ved et indhandlingssted, så losningen kan foregå forsvarligt og effektivt. Samtidig skal joller og fartøjer have mulighed for at opbevare deres både forsvarligt ved broer eller i havne, hvor de kan skærmes fra vejr og is.

Departementet for Bolig og Infrastruktur er ressort ansvarlig på havne i Grønland. De er ansvarlig for at vedligeholde og evt. udvide eksisterende havne, som er bygget af Selvstyret. Dette indbefatter større havneanlæg, hvor forsyningskibe som Royal Arctic Line (RAL) kan anlægge. Det indbefatter også havneanlæg til joller og ved indhandlingssteder såfremt disse i sin tid er bygget af Selvstyret, dengang GTO (Grønlands Tekniske Organisation). RAL er relevant lokal havnemyndighed i Tasiilaq og KNI Pilersuisoq A/S er lokal havnemyndigheder i Ittoqqortoormiit og bygderne.

Der er lavet en sektorplan og en rapport for vedligeholdelseefterslæb for havne ejet af Selvstyret i Grønland, der beskriver renoveringsbehovet for de forskellige havne, samt hvad der de seneste år er blevet renoveret. Der afsættes årligt ca. 25,2 mio. kr. på finansloven til vedligeholdelse af kajanlæg i

¹⁹ Kilde: Grønland i Tal 2022

Grønland. Såfremt et anlæg ikke vurderes til renoveringsbehov, eller ikke vurderes klar til udvidelse, vil midler til disse projekter skulle finansieres separat fra puljen.

Sektorplanen for Havne 2017-2027 sætter rammerne for arbejdet med vedligehold og modernisering af havne i Grønland. I den forbindelse er Departementet for Boliger og Infrastruktur i gang med en tilstandsregistrering af havneanlæggene i Østgrønland, en rapport herom forventes i slutningen af 2023. Rapporten skal danne basis for prioriteret vedligehold i 2024, hvor der i 2025 vil foregå tjek af det gennemførte arbejde. Sektorplanen anbefaler at containerpladsen i Tasiilaq udvides, da yderligere aktivitet i Tasiilaq vil kræve mere plads end der er til rådighed for nuværende. Dette anses som et vigtigt tiltag for forbedring af forholdene i Tasiilaq. Derudover anbefales det at der etableres en multi-purpose havn i Kuummiut, som vil sikre forbedrede havneforhold. Tiltag udover de meste påkrævede som kan dækkes af de 25,2 mio. kr. vil dog kræve at der afsættes yderligere midler på finansloven.

Kommuneqarfik Sermersooq er ansvarlig for mindre pontonbroer til joller i bygderne. Derudover ejer og vedligeholder Kommunen flere indhandlingsanlæg og brætter (Kalaaliaraq) i Østgrønland²⁰.

Der er ifølge Kommunegarfik Sermersooqs sektorplan for det kystnære fiskeri planer om at renovere bådværksteder i en del af bygderne i 2023, samt etablere pontonbroer til joller i Tasiilaq og bygder i 2023 og 2024. Desuden har kommunen ifølge deres sektorplan foretaget uddybning af havne i hhv. Kuummiut, Sermiligaq, Tasiilaq, Isortoq, Kulusuk og Tiilerilaaq i 2021.

Ift. Energi- og vandforhold er dette vigtige faktorer, hvis der skal ske en udvidelse af kapacitet fremover. Indhandlingsanlæg bruger store mængder af både vand og el, og disse faktorer skal tænkes ind i fremtidige planer om udvidelse af kapacitet i byer og bygder. Det er Nukissiorfiit der står for at vedligeholde og udvide vand- og elnetværk i byer og bygder i Grønland. Dog vil det påhvile et evt. selskab/bygherren at betale for ny forsyningskabel til deres indhandlingsanlæg. Det kan være en større udgift at udvide disse netværk, hvis det kører på vandkraft. Det er ikke nødvendigvis en miljøvenlig løsning, hvis det er dieseldrevet el, som det er tilfældet i flere bygder i Østgrønland²¹.

Isforhold

Isen spiller en stor faktor i Østgrønland, og dette påvirker også fiskeriet. Som det kan ses i ovenstående afsnit, er fiskeriperioden forholdsvis kort fra marts-december, hvor det meste af fiskeriet foregår i august. Fiskerne har behov, for at kunne komme ud af havnen med deres joller, og hen til deres fiskesteder. Når storisen er i området, kan dette være meget uforudsigeligt. Både garn og liner har behov for at blive røgtet ofte, så fiskene ikke dør og forgår.

Om vinteren gør flere fiskere brug af isfiskeri. De laver hul i isen til langlinefiskeri. Fiskerne i Sermiligaq har for vane at isfiske for derefter at transportere deres fangst med snescooter til Kuummiut. Dog er isen de senere år blevet mere ustabil, og dermed er denne tur blevet mere farlig. Det skal bemærkes at isfiskeri ikke nyder samme udbredelse som i Nordvestgrønland, og der kan derfor være potentiale i at udvikle isfiskeri.

Isen påvirker ikke kun dem der bor i området; den besværliggør og forhindrer også forsyningskibe og andre større fartøjer i at kunne få adgang til byer og bygderne. RAL anløber Tasiilaq tidligst i maj måned og senest i november måned²², afhængig af is. Dette betyder, at der er en periode 5 måneder, hvor

²⁰ Se bilag 1 for en oversigt over havneforhold

²¹ Se bilag 1 for energi- og vandkapacitet i byer og bygder i Østgrønland

²² Kilde: RAL.dk - <https://www.ral.dk/sejplaner/>

det ikke vil være muligt at få fragtet fisk fra fiskefabrikken i Kuummiut ud af området. Hvis der er vinterfiskeri i området, vil dette betyde at fisken skal opbevares i frysecontainere.

Isen er meget foranderligt og dermed svær at forudsige. Det er derfor svært at afhjælpe denne naturlige forhindring for et stabilt helårsfiskeri. DMI (Danmarks Meteorologiske Institut) har særligt fokus på Grønland, hvor de bl.a. udgiver iskort. Her er det muligt at følge isens udbredelse og tilbagetrækning. Dette gælder også for de kystnære områder i fjordene. Det er dog ikke muligt at se isen tykkelse, som kan være relevant når en fisker skal bedømme om de kan fragte fisk med snescooter over fjorden.

Etablerede støtteordninger og udviklingstiltag

Redegørelse om fiskeri og fangst i Østgrønland (2019)

På baggrund af indstilling fra Inatsisartut i 2018, er der lavet en ekstern redegørelse om fiskeri og fangst i Østgrønland. Redegørelsen er udgivet i 2019. Redegørelsen har desværre ikke tilvejebragt behjælpelige løsninger til udvikling af fiskeriet. Dog kommer den med anbefalinger til det videre arbejde med udviklingen af Østgrønland. F.eks. redegøres der for, at der er behov for opkvalificeringskurser ikke kun for behandling af regnskaber og budgetlægning, men også med hensyn til anskaffelse af bedre og flere fiskeredskaber. Redegørelsen anbefalede også, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal arbejde med forskellige mål, herunder forslag til hvilken retning man skal gå ift. udviklingen i Østgrønland, og at disse skal have baggrund i virkelige forhold. Arbejdsgruppen skal have fokus på problemer og muligheder i Østgrønland, og hvordan man kan realisere disse muligheder til gavn for befolkningen i Østgrønland. Det var også en anbefaling, at arbejdsgruppen er repræsenteret ved folk fra Østgrønland.

Derudover blev det også anbefalet, at kommunen i samarbejde med Selvstyret undersøger hvilke muligheder, der er for at etablere eller styrke bestående indhandlingsanlæg samt at flere ESU-midler afsættes til Østgrønland.

Disse anbefalinger er blevet implementeret, hvor en del af tiltagene vil blive præsenteret i dette afsnit.

Erhvervsstøtte – ESU

Med hensyn til erhvervsstøtteordningen, så har der været fokus på at give støtte til Østgrønland i de seneste mange år. I henhold til Inatsisartutlov nr. 13 af 3. december 2012 om erhvervsfremme af fiskeri og fangst kan der ydes tilskud til anskaffelse af erhvervsjoller som på nuværende tidspunkt udgør 84% af anskaffessummen i distrikterne Qaanaaq, Ammassalik og Ittoqqortoormiit samt i Kommune Kujalleq (og 75 % i resten af landet).

I forhold til tilskud til joller, har udfordringen været eget indskud, på de resterende 16 %. Grønlandsbanken vil ikke låne til fiskere og fangere der får tilskud, idet de ikke har noget som kan sættes i pant f.eks. en kvoteandel (IOK). Derfor har en del fangere i Østgrønland ikke gjort brug af det tilsagn som Departementet for Fiskeri og Fangst giver til jolletilskud. Som det fremgår af nedenstående tabel 8, så har der samlet set været givet tilskud til 29 joller, hvor der er givet tilskud til flest i 2015 med 8 joller og 6 joller i 2022. Der er givet tilskud til flest joller i Tasiilaq, hvor 12 personer har fået tilskud og dernæst Sermiligaaq, hvor der er givet tilskud til 8 personer og Kulusuk, hvor der er givet tilskud til joller til 5 personer.

Tabel 8: Støtte tildelt under ESU-ordning til Østgrønland 2014-2022

Antal joller der er leveret med 84% tilskud til Østgrønland			
ÅR	Antal joller	Sted	KR
2014	2	Tasiilaq	645.468,00
	1	Sermiligaaq	
2015	4	Tasiilaq	1.762.695,00
	3	Sermiligaaq	
	1	Kulusuk	

2016	1	Tasiilaq	221.486,00
2017	1	Sermiligaaq	744.195,00
	1	Kuummiut	
	1	Ittoqqortoormiut	
2018	1	Kulusuk	680.905,00
	1	Sermiligaaq	
	1	Kuummiut	
2019	1	Sermiligaaq	487.851,00
	1	Ittoqqortoormiut	
2020	1	Sermiligaaq	476.309,00
	1	Kulusuk	
2021	1	Tasiilaq	234.985,00
2022	4	Tasiilaq	1.513.957,00
	2	Kulusuk	
Ialt	29	Ialt	6.767.851,00

Genetableringsstøtte forvaltes efter Landstingslov nr. 3 af 21. maj 2004 om genetableringsstøtte til erhvervsfiskere, erhvervsfangere og udøvere af erhvervs-mæssigt landbrug. Bevillingen ydes til erhvervsdrivende inden for fiskeri-, fangst, og landbrugserhvervene, der rammes af sygdom, klimatisk betingede vanskeligheder eller andre erhvervs-mæssige vanskeligheder, der har en sådan karakter, at de er truende for den pågældendes økonomiske muligheder for fortsat at drive erhvervet.

Tabel 9: Genetableringsstøtte tildelt til Østgrønland 2014-2022

Udbetalt genetableringstilskud til Østgrønland		
ÅR	Antal tilskud	KR
2014	1	24.796,00
2015	1	25.000,00
2016*	4	230.317,50
2017	2	29.126,30
2018	2	47.995,00
2019	0	0,00
2020	0	0,00

2021	1	24.495,00
2022	1	25.000,00
Ialt	12	406.729,80

*Piteraqa

Ovenstående tabel 9 viser at der i perioden 2014-2022 er givet genetableringsstøtte til 12 personer for samlet 406.729,80 kr. Der er bevilliget mest støtte i 2016, hvor der blev givet støtte til 4 personer til at erstatte ødelagte redskaber og reparation af joller som blev beskadiget ifbm. Piteraqa. Genetableringsstøtte tildelt i de andre år er til f.eks. anskaffelse af nye påhængsmotor og reparation af ødelagte påhængsmotor.

Finanslovskonto 50.01.20

I forbindelse med finanslovsforhandlingerne i 2019 blev der særligt afsat 1. mio. kr. til projekter til udvikling af fiskeriet i Østgrønland, Qaanaaq og Melvillebugten i 2020 og 2021. Midlerne blev afsat på finanslovskonto 50.01.20, hvilket i praksis betød, at der er brede rammer for udmøntningen af midlerne, som kan bruges til informationskampagner, forsøgsfiskeri, fiskeriundersøgelser, kurser og andre udviklingsprojekter. Det afgørende er, at projektet er med til at udvikle fiskeriet i Østgrønland (og de andre områder). Desuden kan der via denne konto søges midler, til at dække hele beløbet og ikke kun en via procentdel, som det er med finanslovskonto 50.06.50.

Inatsisartut valgte igen at afsætte 1 mio. Kr. På finanslovslovskonto 50.01.20 for 2023 til udvikling af Øst- og Sydgrønland.

Følgende projekter er der givet tilskud til siden 2020:

Tabel 9: oversigt over støtte via finanslovskonto 50.01.20 2020-2023*

Beløb	År	Projektbeskrivelse	Status
1.000.000 kr.	2020:	Nukissiorfiit laver ny stikledning til indhandlingsstedet i Kuummiut, så fabrikken kan udvide sin produktionskapacitet	Fabrikken blev renoveret i efteråret 2022 og kan nu producere flere tons.
37.113 kr.	2021	Langliner til Ittoqqortoormiit	
379.309 kr.	2021	Fiskeriseminar i Tasiilaq, afholdt af Kommuneqarfik Sermersooq	Seminaret blev afholdt i efteråret 2022. Udskudt pga. dårligt vejr.
146.997 kr.	2022	Tasiilaq - langliner	Udstyr modtaget
86.914 kr.	2022	Bundgarnskursus i Nuuk	Afholdt for antal fiskere i Nuuk
393.000 kr.	2023	Udstyr til forsøgsfiskeri i Tasiilaq og omegn; langliner, bundgarn, sneller, stenbidergarn og krabbetejner	Udstyr modtaget
380.000 kr.	2023	Fiskeriseminar i Tasiilaq med deltagelse fra hele Østgrønland, fremlæggelse af udviklingsplan og kursus i fiskeri. Afholdt af Departementet for Fiskeri og Fangst	Gennemført
	2023		

* Yderligere detaljer om disse projekter samt deres status kan forefindes i bilag 2.

Alle som har modtaget midler, er blevet bedt om at aflevere en evaluering af projekterne til Departementet. Departementet har løbende informeret Naalakkersuisut og Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget (FIFALA) om udmøntningen af midlerne. Dette vil fortsætte som flere informationer modtages, da ikke alle projekter er gennemført endnu.

Arbejdsgruppen for udvikling af fiskeriet i Østgrønland (AG TUNU)

Arbejdsgruppen for udvikling af fiskeriet i Østgrønland blev oprettet af Naalakkersuisut i sommeren 2022 for at sikre mere synergi i det udviklingsarbejde, som var igangsat for Østgrønland på fiskeriområdet, men også for at få mere fremskridt.

Arbejdsgruppen ledes af Departementet for Fiskeri og Fangst og medlemmer fra Kommuneqarfik Sermersooq, KNAPKs hovedkvarter, KNAPKs lokalafdelinger i Østgrønland, lokale fiskere, Konsulenttjenesten for fiskere og fangere, Arctic Prime Fisheries ApS og Royal Greenland A/S. Arbejdsgruppen har afholdt 3 møder virtuelt, hvor Grønlands Naturinstitut blandt andet har fremlagt den videnskabelige data om fiskeriet i Østgrønland som de har. Derudover er der blevet fremlagt om mulighederne inden for ESU-støtte, muligheder for at få støtte til projekter igennem finanslovskonto 50.01.20 og ikke mindst diskuteret hvilke udfordringer som der er ift. at udvikle fiskeriet i Østgrønland. Derudover har Departementet for Fiskeri og Fangst haft løbende dialog med medlemmerne omkring arbejdet. Her har der været tæt kontakt med fiskerne i Østgrønland blandt andet igennem telefonopkald. Der har også været afholdt møde i forbindelse med Kommuneqarfik Sermersooqs seminar i Tasiilaq i oktober 2022 samt med nogle fiskere og fangere i Nuuk i juni 2023. Derudover blev der afholdt fiskeriseminar i oktober 2023 i Tasiilaq vedrørende udkast til udviklingsplanen.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelse

Departementet for Fiskeri og Fangst har i forbindelse med arbejdsgruppens arbejde gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt fiskerne i Østgrønland. Undersøgelsen er gennemført i januar 2023. Undersøgelsen skulle afdække udfordringer og behov hos fiskerne. 14 fiskere udfyldte spørgeskemaet, hvilket betragtes som en fint resultat og som gør resultaterne brugbare og hvor de til dels kan generaliseres. Resultaterne viser følgende:

1. De fleste erhvervsfiskere er også erhvervsfangere
2. De fleste har været erhvervsfiskere i min. 5 år. Kun 2/14 har været erhvervsfisker i 1 år.
3. Kun 2 ud af 14 bruger garn til at fiske med. Der bruges primært langliner og pilk/snelle
4. Is- og vejr forhold er den hyppigste grund til, at der er pauser i fiskerens fiskeri. Enkelte beskriver prioritet af fangst og turisme
5. Den største udfordring for udvikling af fiskeriet er mangel på indhandlingsmuligheder. Fx anlæg i Tasiilaq og Sermiligaaq. Dette rapporteres af 10/14. Derudover rapporteres mangel på konkurrence [ift. Priser], anskaffelse af større fartøjer og isforhold.
6. Fiskerne ønsker støttemuligheder i de perioder, hvor de ikke kan fiske.
7. Størstedelen af fiskerne mener, at der er kommet flere fisk til de seneste år og at de er blevet større. De ser positivt på deres muligheder for at få fisk i fremtiden.

Lovgivning og regulering

Behovet for at udvikle fiskeriet i Østgrønland, og dermed ikke sætte begrænsninger, er allerede anerkendt i lovgivningen. Den nuværende lovgivning, som er relevant ift. fiskeri i Østgrønland omfatter 2 love; 1 der regulerer fiskeriet og en om erhvervsfremme af fiskeri og fangst. Derudover er der en række bekendtgørelser, som regulerer forskellige fiskerier og kontrol af fiskeriet.

Generelt skal de østgrønlandske fiskere underlægges samme lovgivningen, som resten af Grønland. Dette for at sikre at der fiskes forsvarligt, og at det kystnære område ikke overudnyttes af større trawlere.

Landstingslov nr. 18 af 31. oktober 1996 om fiskeri

Fiskeriloven er en rammelov for hele det grønlandske fiskeri. Der er få detaljerede bestemmelser, og i stedet sker detailforvaltningen igennem bekendtgørelser.

Inatsisartutlov nr. 13 af 3. december 2012 om erhvervsfremme af fiskeri og fangst

Loven giver mulighed for at yde tilskud til anskaffelse af erhvervsfartøjer som på nuværende tidspunkt udgør 84% af anskaffessummen i distrikterne Qaanaaq, Ammassalik, Ittoqqortoormiit og Kommune Kujalleq. For resten af landet udgør tilskud 75% af anskaffessummen.

Selvstyrets bekendtgørelse nr. 47 af 18. december om licens og kvoter til fiskeri

Ift. kriterierne for at kunne få udstedt en kystnær fiskerilicens (§8-10), så gives der dispensation fra kriterierne hvis man bor i Qaanaaq, Østgrønland eller Sydgrønland, hvor det skønnes, at der ikke er anden beskæftigelsesmulighed.

Vedtægt om fiskeri med bundgarn i Kommuneqarfik Sermersooq

Vedtægten finder anvendelse på fiskeri efter kystnær torsk med bundgarn i Kommuneqarfik Sermersooq.

Vedtægt vedrørende erhvervmæssigt fiskeri efter hellefisk i Kommuneqarfik Sermersooq

Vedtægten finder anvendelse på erhvervmæssigt fiskeri efter hellefisk kystnært i Kommuneqarfik Sermersooq ift. brug af garn. Kommunens østvendte kyst (Østgrønland) er undtaget fra forbud mod at fiske hellefisk med garn. Resten af Kommuneqarfik Sermersooq har forbud mod brug af garn. Fiskeriet i Østgrønland reguleres også igennem forvaltningsplaner²³. Disse udarbejdes for hver art. Der er to forvaltningsplaner, der er specifikke for det kystnære østgrønlandske fiskeri:

Forvaltningsplan for fiskeri efter atlantisk laks i Grønland

Forvaltningsplanen finder anvendelse på forvaltningen af fiskeriet efter atlantisk laks i Grønland, herunder fastsættelse af TAC, fordeling af TAC ud på forvaltningsområder, osv. Østgrønland er sit eget forvaltningsområde med egen kvote.

Forvaltningsplan for havgående hellefisk i Østgrønland

Forvaltningsplanen finder anvendelse på forvaltning af fiskeriet efter hellefisk i Østgrønland, herunder kystnær hellefisk. Forvaltningsplanen fastsætter TAC, fordeling af TAC ud på forvaltningsområder osv. Her afsættes der årligt en kvote til det kystnære fiskeri i Østgrønland. Fordelingen til kysten begrundes i, at hellefisken ved Østgrønlands kyst og i det østlige havgående fiskeri vurderes at tilhøre den samme bestand.

²³ Gældende forvaltningsplaner kan findes på naalakkersuisut.gl

Aktører i Østgrønland

Kommuneqarfik Sermersooq

Østgrønland er en del af Kommuneqarfik Sermersooq. Kommunen har mange ansvarsområder i Østgrønland. Dette involverer også fiskeriet. De er bl.a. ansvarlige for det lokale bræt, båd værksteder, pontonbroer til joller og den generelle udvikling af fiskerierhvervet i Østgrønland. De har også bygget et indhandlingssted i Ittoqqortoormiit, som det dog indtil videre ikke er lykket at få nogen til at drive. Kommuneqarfik Sermersooq udarbejdede i marts 2021 en Sektorplan for det kystnære fiskeri i kommunen, hvor fokus var forbedring af basisfaciliteterne.

Konsulenttjenesten for Fiskere og Fangere (KONFIFA- AAPISI)

Konsulenttjenesten for fiskere og fangere er en rådgivningsvirksomhed, som leverer rådgivning og kurser til fiskere og fangere. Konsulenttjenesten udfører forskellige rådgivningsopgaver og udbyder kurser på baggrund af den årlige resultats kontrakt med Naalakkersuisut.

Rådgivningen er baseret på, at fiskeren kontakter KONFIFA, og anmoder om hjælp til en bestemt opgave. Fagrådgivningen er gratis, men der er gebyr for deltagelse i kurser.

KONFIFA indrapporterer årligt en evaluering af årets arbejdsopgaver samt halvårslige budgetopfølgning til Naalakkersuisut.

De opgaver, de blandt andet varetager er:

- Faglig rådgivning af fiskerne
- Laver ansøgninger for fiskerne til erhvervsfremme støtte med mere
- Deltagere i relevante arbejdsgrupper inden for udvikling af fiskeriet
- Regnskabshjælp
- Afholdelse af kurser, f.eks. i budgetlægning og regnskab
- Dokumentere udført arbejde, der er tilskudsberettiget

Konsulenttjeneste har ligget hos organisationen QAK siden juli 2023.

Grønlands Fiskerilicenskontrol (GFLK)

GFLKs primære formål er at sikre, at Grønlands Selvstyres fiskeri- og fangstlovgivning overholdes, herunder de regler som er udstedt i henhold til gensidige bilaterale aftaler eller i medfør af Grønland deltagelse i internationale forvaltningsorganisationer eller tiltrædelse af internationale konventioner om udøvelse af fiskeri.

GFLK varetager en række af opgaver inden for både administrativ kontrol og direkte kontrol af fiskeri og jagt. GFLK råder over en række fiskeri- og fangstkontrollører samt observatører som udfører den direkte kontrol eller overvågning af fiskeriet. Kontrollørerne arbejder ud fra regionskontorerne i Nuuk, Sisimiut og Ilulissat. Imens observatørerne er ombord på de større fiskefartøjer. GFLK har en fast jagtbetjent i Ittoqqortoormiit. Men derudover laves løbende kontrollkampagner, hvor kontrollører fra regionskontoret i Nuuk laver kontrol i Østgrønland. Region Nuuk dækker området Sydgrønland og Østgrønland Tasiilaq med tilrejsende kontrollører.

Hovedopgaverne som GFLK varetager, er blandt andet:

- Løbende kontrol af indsendte meldinger, logbøger og indhandlinger fra fiskefartøjer og indhandlingssteder.
- Overvågning af fiskefartøjers aktiviteter i grønlandsk farvand og grønlandske fartøjer i internationalt farvand via et satellitbaseret overvågningssystem.

- Kvoteopgørelser af fiskerier, der formidles videre til relevante organisationer og myndigheder. Disse opgørelser tager udgangspunkt i data fra meldinger, logbøger, landinger og indhandlinger.
- Inspektionssejladser udført af fiskerikontrollørerne i det kystnære område, samt fiskeriobservatører ombord på havgående fartøjer samt kampagner i samarbejde med Arktisk Kommando.
- Validering af grønlandske fangstattester vedrørende fiskeprodukter til eksport til EU.
- Havnestatskontrol (Port State Control, PSC) og bekæmpelse af illegalt, ureguleret og urapporteret fiskeri (IUU), samt internationale samarbejder bl.a. i Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO) og North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC).
- Bilaterale aftaler og kontrolsamarbejder.

GFLKs hovedkontor som foretager den administrative kontrol, ligger i Nuuk.

Fiskeriorganisationer

KNAPK (Organisationen for Fiskere og Fangere i Grønland)

KNAPK Fisker- og Fangersammenslutningen i Grønland blev stiftet den 12. juni 1953 i Nuuk som KNAPP. Senere blev KNAPP ændret til KNAPK, som det kendes i dag. KNAPK er den største erhvervsorganisation for fiskerne og fangerne i Grønland. Sammenslutningen har hovedkontor i Nuuk og har 70 lokalafdelinger i hele Grønland. KNAPK har 7 lokalafdelinger i Østgrønland: Tasiilaq, Kuummiut, Sermiligaaq, Tiniteqilaaq, Isortoq, Kulusuk og Ittoqqortoormiit.

På denne baggrund må det forventes, at KNAPKs netværk af lokalafdelinger vil være vigtige samarbejdspartere i udviklingen af fiskeriet i Østgrønland. Men også ift. at skabe erfaringsudveksling mellem deres lokalafdelingerne i Øst- og Vestgrønland.

Vision og mål

Vision

Udviklingsplanens vision er, at sikre en økonomisk, social og videnskabelig bæredygtig udvikling af fiskeriet, som skal bidrage til selvforsørgelse, selvforsyning og beskæftigelse i Østgrønland.

Overordnede målsætninger

Udviklingsplanen er opbygget med 9 målsætninger. Inden for hver målsætning er der opstillet konkrete aktiviteter og initiativer for planperioden 2024-2030.

Målsætning	Initiativer og aktiviteter	Periode
Mål 1 Erfaringsopbygning ift. fiskeri	➤ Workshops om fiskeri for fiskere og fangere i Østgrønland, f.eks. vedr. stenbider, torsk og isfiskeri	2023 + 2024
	➤ Oprettelse af en ERFA-gruppe som kan sikre erfaringsudveksling mellem fiskere fra Vest- og Østgrønland i samarbejde med KNAPK og Kommuneqarfik Sermersooq	2024
	➤ Relevante kurser vedr. budgetlægning, søsikkerhed etc. Igenem KONFIFA og kurser om hygiejne etc. via VFMG	2024 - 2030
Mål 2 Forbedring af udstyr og redskaber til fiskeri	➤ Øge ESU-tilskud i Østgrønland, bl.a. ved bedre information og vejledning af fiskerne	2024 – 2030
	➤ Dialog med bankerne ift. finansiering af de resterende 16% selvfinansiering ift. at få ESU-støtte til fartøjer	2024 - 2025
	➤ Støtte til mere fiskeriudstyr igennem finanslovskonto 50.01.20, som kan understøtte en hurtigere udvikling	2023 – 2030
	➤ Tæt koordinatation med indhandlingsstederne ift. at få flere ind i fiskeriet	2023 - 2030
Mål 3 Forbedring af data og viden om fiskeriet i Østgrønland	➤ Øget formidling af viden og data indsamlet under forsøgsfiskerier til brug for fiskerne	2024 – 2030
	➤ Øge dataindsamlingen fra fiskeriet via indsamling af måle og vævsprøver fra fabrikkerne	2024 – fremad
	➤ Indsamling af måleprøver etc. fra forsøgsfiskerier ved Ittoqqortoormiit, hvor der ikke er indhandling i samarbejde med GN,	2024 – fremad
	➤ Årlige rapporter vedrørende udviklingen af fiskeriet og forbedring af fiskeridata,	2025 – 2030
	➤ Årlige spørgeskemaundersøgelser vedrørende udviklingen af fiskeriet for at identificere områder, hvor der skal sættes ind,	2025 – 2030
	➤ Der skal afsættes finansiering af årlige forskningstogter kystnært i Østgrønland på finansloven	2028 - fremad
Mål 4 Udvikling af indhandling	➤ Tæt koordinatation med Royal Greenland ift. Etablering af indhandlingsstedet i Tasiilaq,	2023 - 2024
	➤ Tæt koordinatation med indhandlingsstederne ift. at få flere ind i fiskeriet som kan understøtte flere indhandlingssteder,	2023 – fremad
	➤ Sammen med kommunen udarbejde en plan for at åbne indhandlingsanlægget i Ittoqqortoormiit inden 2026,	2023 – 2030
Mål 5	➤ Separate forvaltningsområder for det kystnære fiskeri i Østgrønland på alle arter,	2024 – 2030

Forbedring af de forvaltningsmæssige rammer for fiskeriet i Østgrønland	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Særregulering efter behov for at understøtte udviklingen af fiskeriet, ➤ Sikring af støttemuligheder igennem 50.01.20 til forsøgsfiskeri, bl. andet ift. fiskeudstyr, ➤ Evaluering af forsøgsfiskeriet 2014-2023 ift. om der skal ske ændringer ift. rammerne for fiskeriet ➤ Information om isforhold til fiskerne, evt. iskort - DMI 	Løbende 2024 – 2030 2023-2024 2025
Mål 6 Forbedret infrastruktur i Østgrønland	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Registrering af behov for Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027 ➤ Vedligehold og evt. modernisering af havne i Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027 ➤ Udvidelse af containerhavnen i Tasiilaq og omlægning af havnen i Kuummiut til multi-purpose havn. 	2023 2024 2025-2026
Mål 7 Øget rentabilitet i det kystnære fiskeri i Østgrønland	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Antallet af fiskere skal være øget med 40% i 2030 ➤ Fangstmængderne skal øges med 30% frem mod 2030 ➤ Fiskernes indkomst fra fiskeri skal øges med 25% i 2030 ➤ Der laves årlige målinger ift. opnåelsen af ovenstående mål og evaluering af tiltag 	2023 – 2030 2023 – 2030 2023 – 2030 2024 - 2030
Mål 8 Oprettelse af en styregruppe som skal sikre implementering af udviklingsplanen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arbejdsgruppen (AG Tunu) omstruktureres til en styregruppe som får ansvaret for implementeringen af udviklingsplanen. ➤ Styregruppen mødes 1-2 gange om året og afrapporterer årligt til Naalakkersuisut og Inatsisartut ➤ Evaluering af udviklingsplanens fremskridt samt evt. ændringer ➤ Styregruppen vil få ansvar for at evaluere den samlede plan og lave udkast til en ny plan 2031 - fremad, 	2024 2024 – 2030 2024 – 2030 2030
Mål 9 Igangsættelse af udviklings- og innovationsprojekter inden for det kystnære fiskeri i Østgrønland	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Identifikation af større udviklingsprojekter i samarbejde med fiskerne, kommunen og andre relevante aktører der understøtter mål 1-7. 	2024

Implementering af initiativer

Mål 1 – Erfaringsopbygning ift. Fiskeri

Delmål/initiativer	Tidsperiode
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Workshops om fiskeri for fiskere og fangere i Østgrønland, f.eks. vedr. stenbider, torsk og isfiskeri 	2023 + 2024
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oprettelse af en ERFA-gruppe som kan sikre erfaringsudveksling mellem fiskere fra Vest- og Østgrønland i samarbejde med KNAPK 	2024
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Relevante kurser vedr. budgetlægning, søsikkerhed etc. Igennem KONFIFA og kurser om hygiejne etc. via VFVG 	2024-2030

Baggrund for målsætning

Mange af de østgrønlandske erhvervsfiskere har fiskeri som bijob. Østgrønland kommer primært fra en fangerkultur, og derfor er der ikke den naturlige viden, der bliver givet videre fra generation til generation, som man ser i Vestgrønland. Dermed har nye fiskere brug for viden om hvordan og hvor man fisker. Desuden har nuværende, og mere aktive, erhvervsfiskere behov for kurser, der kan bygge videre på den erfaring de allerede har, så de kan blive mere effektive og få et større og mere indbringende fiskeri.

Desuden har fiskerne efterlyst flere kurser og erfaringsudveksling. Fra erhvervets side er der også efterlyst behov for at fiskere ved mere om f.eks. håndtering af fisk og hygiejne.

Beskrivelse af aktiviteter og initiativer

1.1 Workshops om fiskeri

Departementet for Fiskeri og Fangst afholdt i oktober 2023 et fiskeriseminar i Tasillaq med deltagelse fra alle byer og bygder. Hovedformålet med seminaret var fremlæggelse af udviklingsplanen samt input fra fiskerne hertil. Derudover var der oplæg om Erhvervsudviklingsstøtte-mulighederne, hygiejnekursus og kursus ift. fiskeri efter hellefisk, torsk og stenbider.

Departementet for Fiskeri og Fangst planlægger at holde endnu en workshop eller seminar i Østgrønland i 2024 som opfølgning. Dette skal udarbejdes i tæt samarbejde med de lokale aktører. Derudover vil Grønlands Naturinstitut afholder et seminar om brugerviden i 2025.

Økonomi: Tilskud til workshops dækkes af finanslovskonto 50.01.20 som en del af støtten til udvikling af Østgrønland. Seminaret i 2023 blev dækket af finanslovskonto 50.01.20.

1.2 oprettelse af EFRA-gruppe

Erfaringsudveksling er et rigtig godt redskab til at udvikle og dele viden inden for fagområder. ERFA-grupper (erfaringsgrupper) er netværksgrupper oprettet med et særligt fagligt område som grundlag. Formålet er, at man mødes i disse ERFA-grupper og diskuterer og udveksler viden og erfaringer med mere. Til de enkelte møder kan der fastsættes et specifikt fokus. Udover deltagerne i ERFA-grupperne kan der inviteres eksterne oplægsholdere, der laver et indlæg med relation til det faglige område.

Intentionen er at KNAPK og Kommeqarfik Sermersooq kan være tovholder for disse ERFA-grupper efterhånden som de udvikler sig. KNAPK har et stort netværk af lokalafdelinger og fiskere i hele Grønland, og dermed har de et stærkt grundlag for at understøtte sådanne grupper, hvor fiskere i Østgrønland kan erfaringsudveksle med fiskere i Vestgrønland, f.eks. om udvikling af stenbiderfiskeri eller brug af bundgarn.

Tanken er at Departementet for Fiskeri og Fangst er med til at søsætte ERFA-grupper i 2024-2025, men at KNAPK i tæt samarbejde med kommunen fortsætter dette arbejde.

Økonomi: Støtte til søsætning af ERFA-grupper støttes med midler fra finanslovskonto 50.01.20 i 2024-2025, hvorefter KNAPK og kommunen dækker omkostningerne, evt. ved at søge støttemidler igennem finanslovskonto 50.01.20.

1.3 Relevante kurser

Det er vigtigt at fiskerne i Østgrønland løbende bliver uddannet i fiskeri og hele tiden får opdateret deres viden, så de kan udvikle sig. Der vil være behov for kurser såsom budgetlægning, søsikkerhed og andre relevante emner.

KONFIFA har via en bevilling på finansloven ansvaret for at afholde kurser for fiskerne. Derudover forventes det at Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland (VFMG) skal afholde hygiejnekurser for fiskerne i Østgrønland.

Økonomi: Konsulenttjenesten for fiskere og fangere (KONFIFA/AAPISI) skal afholde kurser inden for deres drift. VFMG skal afholde kurserne inden for deres drift, evt. med støtte fra finanslovskonto 50.01.20.

Mål 2- Forbedring af udstyr og redskaber til fiskeri

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Øge ESU-tilskud i Østgrønland, bl.a. ved bedre information og vejledning af fiskerne	2024 - 2030
➤ Dialog med bankerne ift. finansiering af de resterende 16% selvfinansiering ift. at få ESU-støtte til fartøjer	2024-2025
➤ Støtte til mere fiskeriudstyr igennem finanslovskonto 50.01.20, som kan understøtte en hurtigere udvikling	2023 - 2030
➤ Tæt koordination med indhandlingsstederne ift. at få flere ind i fiskeriet	2023-2030

Baggrund for målsætning

Redskaber er essentielt for en fiskers succes. En fisker skal have en ordentlig båd, der kan fragte dem sikkert rundt og gode samt korrekte fiskeredskaber til de forskellige fiskerier. Da fiskeriet ikke er så udviklet i Østgrønland, er der behov for at understøtte udviklingen af fiskeriet med redskaber og udstyr til fiskeri. Der gives allerede støtte til bl.a. joller via ESU tilskud, hvor man i Østgrønland kan få støtte på 84%, modsat den normale støtte på 75%. Dog opleves det både at man ikke får så mange ansøgninger fra Østgrønland samt at en del fiskere og fangere ikke kan skaffe finansiering til de sidste 16% for at kunne få ESU.

Derudover kan der søges om tilskud til fiskeriudstyr gennem finanslovskonto 50.01.20. Indhandlingsstedet i Kuummiut og Royal Greenland i Tasiilaq leverer kar og fiskekasser til fiskerne. Disse ting er også vigtige ift. at anvende fødevarer sikre materialer og understøtte tilgang af flere fiskere.

Beskrivelse af aktiviteter og initiativer

2.1 Øge ESU-tilskud i Østgrønland, bl.a. ved bedre information og vejledning af fiskerne

Der er behov for at øge opmærksomheden for mulighederne og kriterierne for at få 84% tilskud til joller samt Genetableringsstøtte igennem ESU. I den forbindelse skal ESU-afdelingen arbejde på at forbedre formidling af reglerne og muligheder samt øge vejledningen af fiskerne i Østgrønland sammen med KONFIFA. ESU-afdelingen deltog i fiskeriseminaret i Tasiilaq i oktober 2023, hvor muligheder og kriterier blev forelagt deltagerne. Derudover vil der arbejdes på at forberede informationskampagner i Østgrønland.

ESU-afdelingen vil også i samarbejde med KONFIA øge opmærksomheden på vejledning af fiskere i Østgrønland. Samtidigt forventes det at ESU-afdelingen vil holde yderligere oplæg for fiskerne om muligheder og regler før 2030.

Økonomi: Der afsættes hvert år midler til tilskud til kystnære fiskefartøjer via finanslovskonto 50.06.50 og til Genetableringsstøtte på finanslovskonto 51.01.04. Derfor vil tilskud og støtte til Østgrønland blive dækket inden for disse bevillinger.

2.2 Dialog med bankerne ift. finansiering af de resterende 16% selvfinansiering ift. at få ESU-støtte til fartøjer

Som regler er nu, skal fiskeren selv stille med 16% af fx jollens værdi, for at kunne optage et ESU lån. Banken er dog ofte ikke villig til at låne fiskeren de penge de har brug for, da der ikke er garanti for at fiskeren opnår en værdi i form af indkomst. Fiskeren har ofte ikke selv pengene, og derfor optages der ikke lån. I forbindelse med de tiltag som der igangsættes med nærværende udviklingsplan samt det kommende indhandlingssted i Tasiilaq, bør Selvstyret indgå i en dialog med bankerne om hvordan de kan være med til at understøtte en udvikling herimod øget fiskeri i Østgrønland, bl.a. ift. at kunne iværksætte mere ESU-støtte.

Her kan kurser i budgetlægning til fiskerne også spille en positiv rolle.

Økonomi: Det forventes ikke at dialog med bankerne vil kræve midler og kan derfor dækkes af den almindelig drift. Evt. øget ESU-støtte til Østgrønland som resultat af dialogen vil dækkes af ESU-midlerne.

2.3 Støtte til fiskeudstyr igennem finanslovskonto 50.01.20

Finanslovskonto 50.01.20 er en projektkonto som kan give støtte til fiskeriudviklingsprojekter, heriblandt til udstyr til f.eks. forsøgsfiskeri og flere fiskere i Østgrønland har allerede gjort brug af dette. I kombination med relevante redskabskurser, vil støtte til fiskeriudstyr kunne gøre den enkelte fisker i stand til at fiske mere effektivt, og med fiskeudstyr der lever op til de nyeste krav. Disse forhindrer bl.a. bifangst og at fiskeudstyr bliver tabt. Derudover vil det give fiskerne mulighed for at afprøve nye fiskerier, f.eks. stenbider uden de store omkostninger, hvilket kan understøtte mere forskelligartet fiskeri i Østgrønland.

Økonomi: Muligheden for at give støtte til blandt andet redskaber vil afhænge af de midler som afsættes på finanslovskonto 50.01.20 på Finansloven per år i perioden 2024-2030. Men som udgangspunkt bør målet være at bruge 20-25% på redskaber til forsøgsfiskerier i Østgrønland.

2.4 Fiskeudstyr fra indhandlingsstederne

Indhandlingsstederne leverer i forvejen udstyr til fiskeren. Det er dem der skal indhandle fisken, og derfor ved de også bedst hvilket udstyr fiskeren mangler, eller i hvilken form de gerne vil modtage fisken. For at sørge for, at fisken opbevares forsvarligt, kan indhandlingsstederne give fiskeudstyr, bl.a. kar og kasser, til fiskeren.

Mål 3- Forbedring af data og viden om fiskeriet i Østgrønland

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Øget formidling af viden og data indsamlet under forsøgsfiskerier til brug for fiskerne	2024 - 2030

➤ Øge dataindsamlingen fra fiskeriet via indsamling af måle og vævsprøver fra fabrikkerne	2024-fremad
➤ Indsamling af måleprøver etc. fra forsøgsfiskerier ved Ittoqqortoormiit, hvor der ikke er indhandling i samarbejde med GN,	2024 - fremad
➤ Årlige rapporter vedrørende udviklingen af fiskeriet og forbedring af fiskeridata,	2025 - 2030
➤ Årlige spørgeskemaundersøgelser vedrørende udviklingen af fiskeriet for at identificere områder, hvor der skal sættes ind,	2025 - 2030
➤ Der skal afsættes finansiering af årlige forskningstogter kystnært i Østgrønland på finansloven	2028 - fremad

Baggrund for målsætning

Hvis fiskeriet skal udvikles, er det vigtigt at indsamle data om fiskeressourcen og økosystemet, både så man kan fokusere fiskeriindsatser efter fiskebare arter, men også så man på sigt kan sikre et bæredygtigt fiskeri baseret på den bedst mulige viden og data.

På trods af at der er gennemført forskellige forsøgsfiskerier og fiskeriundersøgelser over årene ved vi fortsat meget lidt om fiskeressourcen i det kystnære område i Østgrønland. Det vil derfor være vigtigt at opbygge mere viden og data både hos fiskerne og biologerne for at kunne understøtte udviklingen af et rentabelt kommercielt kystnært fiskeri i Østgrønland. Der er på denne baggrund brug for en langsigtet og systematisk indsats.

Beskrivelse af initiativer og aktiviteter

3.1 Øget formidling af viden og data fra forsøgsfiskerier

Med hensyn til de allerede gennemførte forsøgsfiskerier, så skal den data og viden, som er indsamlet formidles til fiskerne, så de kan bruge den i deres planlægning og udførelse af fiskeri. Der vil på den baggrund være behov for sammen med Grønlands Naturinstitut at udarbejde f.eks. videoer, folder og andet materiale om hvad vi ved. Derudover kan man overveje om ikke data skal præsenteres evt. til en workshop for fiskerne.

Derudover bør der fremadrettet stilles krav til at selskaber der deltager i forsøgsfiskeri, evaluerer deres resultater. F.eks. via et evalueringsskema og kortlægning af afdækkede områder. Departementet for Fiskeri og Fangst laver en samlet evaluering af fiskeriet, som deles med de lokale fiskere i Østgrønland, som kan bruge den nye viden i deres fiskeri. Der skal generelt tænkes på hvordan forsøgsfiskeriet kan gavne de lokale fiskere med ny viden i forbindelse med oprettelse af forsøgsfiskeri.

Økonomi: Udarbejdelse af kommunikationsmateriale og afholdelse af workshop bør dækkes af projektmidler fra finanslovskonto 50.01.20 samt evt. Grønlands Naturinstituts budget.

3.2 indsamling af prøver fra fabrikker

I dag modtager Grønlands Naturinstitut indhandlingsdata fra indhandlingsstedet i Kuummiut. Indhandlingsstedet i Tasiilaq skal også afgive denne data når anlægget er etableret. Derudover bør fiskerifabrikkerne indsamle og indlevere måle- og vævsprøver til Grønlands Naturinstitut. Grønlands Naturinstitut bestemmer hvilke prøver, og hvordan de vil modtage dem. Prøverne skal bruges til at opbygge en tidsserie som på længere sigt kan bruges til at udarbejde en bestandsvurdering for relevante arter. Naturinstituttet laver vejledninger herom til fabrikkerne.

Økonomi: indlevering af prøver er for fiskefabrikkernes egen regning. Der følges årligt op med Naturinstituttet, om de har modtaget de prøver, de har krav på.

3.3. Indsamling af måleprøver etc. fra forsøgsfiskerier ved Ittoqqortoormiit, hvor der ikke er indhandling i samarbejde med GN

Da der ikke for nuværende vil være indhandling af fisk i Ittoqqortoormiit, vil man ikke på samme måde kunne indsamle måle- og vævsprøver. I forbindelse med at fiskerne begynder at gennemføre forsøgsfiskerier, vil det være fordelagtigt at de også indsamler måle- og vævsprøver af deres fangster til Grønlands Naturinstitut. Naturinstituttet udarbejder en vejledning herom til fiskerne.

Økonomi: Fiskerne betaler selv for porto ift. indsendelse af prøverne. Grønlands Naturinstitut sørger for vejledning til fiskerne.

3.4. Årlige rapporter vedrørende udviklingen af fiskeriet og forbedring af fiskeridata

Departementet for Fiskeri og Fangst udarbejder hvert år en rapport som indeholder den nyeste indsamlede data om udviklingen af fiskeriet samt forbedringen af fiskeridata, som skal offentliggøres og deles med fiskerne og kommunen.

Rapporten skal indeholde information om udvikling i antallet af fiskere, indhandlingsmængder; hvilke data der er indsamlet i det foregående år; status for forbedring af fiskeridata.

Økonomi: Udgifter og ressourcer som bruges til udarbejdelse af rapporten skal dækkes af Departementet for Fiskeri og Fangsts almindelige driftsmidler.

3.5. Årlige spørgeskemaundersøgelser vedrørende udviklingen af fiskeriet for at identificere områder, hvor der skal sættes ind

Styregruppen for Tunu skal hvert år gennemføre en spørgeskemaundersøgelse vedrørende udviklingen af fiskeriet, for at identificere områder, hvor der skal sættes ind ift. opbygning af data, men også udvikling generelt.

Økonomi: Udgifter til spørgeskemaundersøgelsen skal dækkes af finanslovskonto 50.01.20, hvorimod Departementet for Fiskeri og Fangst stiller sine ressourcer til rådighed ift. mandetimer under sine almindelige driftsmidler.

3.6 forskningstogter i Østgrønland

Fra 2028 skal der laves forskningstogter i det kystnære område omkring Tasiilaq. Grønlands Naturinstitut står for at afholde, planlægge og bestemme rammerne for togtet. Togtet skal udføres systematisk hvert år, for at få en pålidelig tidsserie. Bestandsundersøgelserne skal vise hvad fiskeripotentialet er for fiskeriet i Østgrønland, samt hvilke bestande der findes i området.

Økonomi: Der skal søges en bevilling på finansloven til Grønlands Naturinstitut til de øgede udgifter forbundet med et ekstra forskningstøgt med Sanna. Et estimat er 2,3 mio. kr. for dækning af sejlads med SANNA og et årsværk for en forsker der kan deltage i togt, oparbejde data fra fiskeriet, have kontakt med fiskerne og indsamling af måleprøver etc.

Mål 4- Forbedring af indhandlingsmuligheder

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Tæt koordination med Royal Greenland ift. Etablering af indhandlingsstedet i Tasiilaq,	2023 - 2024
➤ Tæt koordination med indhandlingsstederne ift. at få flere ind i fiskeriet som kan understøtte flere indhandlingssteder	2023 - fremad
➤ Sammen med kommunen udarbejde en plan for at åbne indhandlingsanlægget i Ittoqqortoormiit	2023 - 2030

Baggrund for målsætning

Fiskerne skal ikke have for langt til deres nærmeste indhandlingsanlæg, hvis de skal kunne fiske effektivt, samt kunne komme frem når der er meget is. Med åbning af en ny fiskefabrik i Tasiilaq i senest 2025, vil fiskerne allerede have forbedret muligheder, det er derfor vigtigt at understøtte etablering af det nye indhandlingssted ikke mindst ift. at få det i gang hurtigst muligt. Men der er også generelt behov for tæt koordination med begge indhandlingssteder ift. at få flere ind i fiskeriet som kan understøtte rentabiliteten for de to indhandlingssteder og på sigt flere.

Derfor vil det også give mening sammen med kommunen at se på muligheden for at få åbnet indhandlingsanlægget i Ittoqqortoormiit på sigt.

Beskrivelse af initiativer og aktiviteter

4.1 Tæt koordination med Royal Greenland ift. Etablering af indhandlingsstedet i Tasiilaq,

Det vil være vigtigt for udviklingen af fiskeriet i Østgrønland at det nye indhandlingssted i Tasiilaq hurtigst muligt kommer i gang med indhandling. Derfor vil en tæt koordination med Royal Greenland A/S herom være essentiel.

Økonomi: Royal Greenland A/S dækker selv udgifterne ved etablering og drift af indhandlingsstedet. Der afsættes derfor ingen bevilling.

4.2 Tæt koordination med indhandlingsstederne ift. at få flere ind i fiskeriet som kan understøtte flere indhandlingssteder,

Når der etableres et ekstra indhandlingssted, vil det være vigtigt at øge antallet af fiskere og fangstmængder, så begge indhandlingsanlæg på sigt kan blive om end ikke rentable, så løbe rundt. Derfor vil det kræve god forberedelse og tæt koordination med begge indhandlingssteder for at sikre at fiskeriudviklingen i Østgrønland kan understøtte begge anlæg.

Her vil det derfor være vigtigt at sikre synergi mellem de initiativer som sættes i gang med denne udviklingsplan, kommunens initiativer og projekter samt indhandlingsstederne planer og projekter.

Her kan Departementet for Fiskeri og Fangst yderligere understøtte indhandlingsstederne ved at have øget fokus på udstedelse af licenser til Østgrønland samt kommunikation og krav og regler.

Økonomi: Det forventes at dette initiativ primært vil afstedkomme møder og koordinering som kan holdes inden for driftsmidlerne. Hvis der vil være behov for at understøtte tiltag økonomisk, kan disse dækkes af finanslovskonto 50.01.20.

4.3 Sammen med kommunen udarbejde en plan for at åbne indhandlingsanlægget i Ittoqqortoormiit inden 2026 Der er stort set ingen fiskeriaktivitet i Ittoqqortoormiit, blandt andet fordi der ingen indhandlingsmuligheder er og der er for langt til Kuummiut.

Kommunen har bygget et indhandlingsanlæg, men mangler nogen til at forpagte det. Hvis fiskeriet i Ittoqqortoormiit udvikler sig (se mål 3.3), vil der kunne ses på nye måder hvorpå anlægget kan åbnes. Departementet for Fiskeri og Fangst kan hjælpe kommunen med at se på hvilke muligheder der er, samt fiskerne i byen.

Økonomi: Kommunen dækker udgifterne, men der kan søges bevilling hos Departementet for Fiskeri og Fangst (evt. finanslovskonto 50.01.20)

Mål 5- Forbedring af de forvaltningsmæssige rammer for fiskeriet i Østgrønland

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Separate forvaltningsområder for det kystnære fiskeri i Østgrønland på alle arter	2024 - 2030
➤ Særregulering efter behov for at understøtte udviklingen af fiskeriet	Løbende
➤ Sikring af støttemuligheder igennem 50.01.20 til forsøgsfiskeri, blandet ift. fiskeudstyr	2024 - 2030
➤ Evaluering af forsøgsfiskeriet 2014-2023 ift. om der skal ske ændringer ift. rammerne for fiskeriet	2023 - 2024
➤ Information om isforhold til fiskerne, evt. iskort – DMI	2025

Baggrund for målsætning

Hvis fiskeriet skal udvikle sig, er det vigtigt at fiskeriet ikke begrænses på dets nuværende stadie. Gældende lovgivning giver en række dispensationer til fiskeriet og fiskerne i Østgrønland. Det vil der fortsat være behov for som fiskeriet udvikler sig og vi får mere viden som fiskebestandene i de kystnære områder i Østgrønland. Heriblandt bør man se på at det kystnære område i Østgrønland adskilles fra Vestgrønland i forbindelse med forvaltning af fiskeriet, så der kan etableres separate regler for Østgrønland.

Det vil også være vigtigt at fortsætte med at give dispensation fra krav og kriterier for udstedelse af licens, så man effektivt kan få flere ind i fiskeriet.

Beskrivelse af initiativer og aktiviteter

5.1 Separate forvaltningsområder for det kystnære fiskeri i Østgrønland på alle arter

Der er både et fiskerimæssigt formål og et forvaltningsmæssigt formål, med at lave separate forvaltningsområder for det kystnære fiskeri i Østgrønland. Hvis Østgrønland bliver sit eget forvaltningsområde, kan der laves separate kvoter for Østgrønland på sigt. Derudover vil man undgå at begrænse fiskerne i deres fiskeri som det udvikles. I takt med at man får mere viden om de bestande, der befinder sig i Østgrønland, kan man lave nye områder funderet i den nye viden. Fra et forvaltningsmæssigt synspunkt, er det nemmere at tildele kvoter specifikt til Østgrønland, hvis de har deres eget forvaltningsområde. Det er også nemmere at overvåge og følge med i fiskeriet, hvis de har deres eget område. Der er allerede separate områder for Østgrønland for hellefisk. Der bør i 2024 oprettes et separat forvaltningsområde for torsk i Østgrønland.

Økonomi: administrativt tiltag, og derfor ingen bevilling.

5.2 Særregulering efter behov for at understøtte udviklingen af fiskeriet,

For nuværende er der allerede en del særregulering for Østgrønland som kan understøtte udvikling af fiskeriet, heriblandt dispensation fra krav og kriterier ift. udstedelse af licens. Men som diverse initiativer implementeres og fiskeriet udvikler sig kan der nemt forekommer behov for yderligere særregulering, i det mindste midlertidigt, for at understøtte yderligere udvikling af fiskeriet. Her vil den årlige opfølgning af implementering formodentlig kunne identificere mulige behov.

Naalakkarsuisut og Kommuneqarfik Sermersooq må derfor være klar til at tilpasse regulering efter behov for at understøtte implementering af initiativerne og udviklingen.

Økonomi: administrativt tiltag, og derfor ingen bevilling.

5.3 Sikring af støttemuligheder igennem 50.01.20 til forsøgsfiskeri, blandet ift. fiskeudstyr

Det vil være meget vigtigt at man sikrer fortsatte midler på finanslovskonto 50.01.20 til udvikling af fiskeriet i Østgrønland. Bevillingen til finanslovskontoen har været svingende og i de år, hvor der ikke har været afsat midler til særlige fokusområder som f.eks. Øst- og Sydgrønland (2023), så har bevillingen kun været på mellem 150-200.000 kr. Det vil være alt for lidt til at understøtte de behov som forefindes i Østgrønland samt de planlagte initiativer.

Denne udviklingsplan er derfor et vigtigt skridt ift. at sikre finansiering samt de årlige opfølgninger på implementeringen af udviklingsplanen og brugen af midlerne til Naalakkarsuisut og Inatsisartut, så midlerne sikres fremadrettet. Det vil være Departementet for Fiskeri og Fangsts ansvar at sikre midlerne på finansloven 2024-2030.

Økonomi: Arbejdet for at sikre midlerne på finansloven vil indgå i den normale drift.

5.4. Evaluering af forsøgsfiskeriet 2014-2023 ift. om der skal ske ændringer ift. rammerne for fiskeriet

Forsøgsfiskeriet omkring Tasiilaq og Sydover har foregået siden 2014 med varierende succes. Formålet med fiskeriet er at opdage nye fiskepladser, som de kystnære fiskere kan få gavn af. Det er relevant at evaluere fiskeriet, og se på om der kan fastsættes nye rammer og betingelser for fiskeriet. Dette med henblik på at være sikker på, at fiskeriet stadig opfylder formålet.

Det er vigtigt, hvis forsøgsfiskeriet fortsætter at det understøtter indsamling af viden om det kystnære område i Østgrønland og ikke mindst at den viden som indsamles fra forsøgsfiskeriet formidles ud til de lokale fiskere. Men også at forsøgsfiskeriet bidrager mest muligt til den lokale udvikling af fiskeriet.

Økonomi: Evalueringen kan foretages af Departementet for Fiskeri og Fangst med inddragelse af relevante aktører. Dermed dækkes dette af de almindelige driftsmidler.

5.5 Information om isforhold til fiskerne, evt. iskort – DMI

DMI har udtrykt, at det vil være muligt at lave detaljerede iskort over specifikke områder ift. At bedømme isens tykkelse. Dette er relevant ift. Isfiskeri om vinteren og færdsel på isen. Det vil give sikkerhed for fiskeren og personer, der generelt færdes på isen om vinteren. Isen bruges til færdsel i X måneder. Relevante områder udpeges i samarbejde med de lokale fiskere.

Økonomi: DMI vil skulle betales for dette arbejde, og vil kræve x antal timer om ugen i de måneder, hvor det er relevant at få disse informationer.

Mål 6- Forbedret infrastruktur i Østgrønland

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Registrering af behov for Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027	2023
➤ Vedligehold og evt. modernisering af havne i Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027	2024
➤ Udvidelse af containerhavnen i Tasiilaq og omlægning af havnen i Kuummiut til multi-purpose havn.	2025 - 2026

Baggrund for målsætning

I hele Grønland er der begrænset infrastruktur, som gør at der kun kan transporteres gods med fly og skibe. Dette gælder også for Østgrønland. Grundet de store afstande og isforhold er infrastrukturen naturligt udfordret. Derudover er det dyrt at sende gods med fly. Det skal være nemmere for større skibe og fartøjer at lægge til havnene i Østgrønland, og dermed kunne medtage fiskeprodukter til det internationale marked, da dette vil understøtte udviklingen af indhandlingsmuligheder. Derudover vil en øget fiskeindustri kunne forventes at kræve mere plads og bedre forhold.

Arbejdet med vedligehold og forbedringer af havnefaciliteter i Grønland tilrettelægges på basis af Sektorplan for havne 2017-2027. Det er Departementet for Boliger og Infrastruktur som har ansvaret for planen og havne under Selvstyrrerregi. Østgrønland defineres som Region Øst i sektorplanen. Derudover har Departementet for Boliger og Infrastruktur udarbejdet en rapport om vedligeholdelseefterslæb på grønlandske havne i 2021.

Beskrivelse af initiativer og aktiviteter

6.1 Registrering af behov for Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027

Arbejdet med en registrering af behov ift. vedligehold og forbedring af havne i Region Øst er blevet påbegyndt og rapporten ift. tilstandsregistrering forventes i slutningen af 2023. Dette er det første skridt i arbejdet med vedligeholdelse af havne i Østgrønland. Dette arbejde skal danne grundlaget for det vedligeholdelsesarbejde som skal gennemføres i 2024. Ifbm. Sektorplanen er der afsat 25,2 mio. kr. til dette arbejde, som forventes kun at kunne dække nødvendigt vedligehold og ikke eventuelle ønsker om forbedringer og modernisering.

Økonomi: Arbejdet er planlagt i Sektorplan for havne og vil derfor indgå i Departementet for Boliger og Infrastrukturs planlagte drift.

6.2 Vedligehold og evt. modernisering af havne i Region Øst iht. Sektorplan for havne 2017-2027

Næste skridt i Sektorplanen for havne er at vedligehold og evt. modernisering af havnene i Region Øst opstartes og gennemføres i 2024. Alt efter hvad kortlægningen af behov for fiskeindustrien viser i 2024, bør der arbejdes for at sikre midler ikke kun til vedligehold, men til forbedringer i relevante havne. I henhold til Sektorplanen vil det være oplagt at se på forbedringer af forholdene i Tasiilaq, særligt behovet for at udvide containerpladsen, så den kan understøtte øget aktivitet. Derudover anbefales det at man omlægger havnen i Kuummiut til en multi-purpose havn, så faciliteterne forbedres.

Økonomi: Vedligehold af havnene i Region Øst er planlagt og derfor budgetteret hos Departementet for Boliger og Infrastruktur.

6.3 Udvidelse af containerhavnen i Tasiilaq og omlægning af havnen i Kuummiut til multi-purpose havn

Sektorplanen for Havne 2017-2027 anbefaler at containerpladsen i Tasiilaq udvides, da pladsen er ved at være trang og der som udgangspunkt ikke er plads til udvidet aktivitet i Tasiilaq. En udvidelse af containerpladsen vil være med til at understøtte udviklingen af fiskeriet i Tasiilaq og omegn og ikke mindst den forventede yderligere aktivitet ved etableringen af et indhandlingssted i Tasiilaq.

Derudover anbefales det at man forbedrer havnefaciliteterne i Kuummiut, hvor der i forvejen er god aktivitet på grund af indhandlingsstedet. Derfor vil det være oplagt at prioriterer en omlægning af havneanlægget til multi-purpose, som vil forbedre adgang samt fremtidigt vedligehold af havnen.

Der er ikke afsat midler til forbedringer og moderniseringerne ifbm. de 25,2 mio. kr. som er afsat til vedligeholdelse per år til en region. Hvis man ønsker at forbedre forholdene for fiskerne og ikke mindst understøtte øget fiskeriaktivitet i Østgrønland, bør man prioritere disse to projekter i de kommende år. Det foreslås derfor, at man afsætter midler i 2025 til projektering af projekterne og midler til gennemførelse af arbejdet i 2026.

Økonomi: Der skal afsættes midler til projektering af en udvidelse af containerpladsen i Tasiilaq og omlægning af havnen i Kuummiut til multi-purpose på finansloven i 2025 og så midler til at gennemføre arbejdet er på finansloven i 2026.

Mål 7- Øget rentabilitet i fiskeriet i Østgrønland

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Antallet af fiskere skal være øget med 40% i 2030	2023 - 2030

➤ Fangstmængderne skal øges med 30% frem mod 2030	2023 - 2030
➤ Fiskernes indkomst fra fiskeri skal øges med 25% i 2030	2023 - 2030
➤ Der laves årlige målinger ift. opnåelsen af ovenstående mål og evaluering af tiltag	2023 - 2030

Baggrund for målsætning

Målsætning om udvikling af fiskeriet, bunder i at hvis flere kan leve af fiskeri, vil det skabe bedre vilkår for dem der bor i Østgrønland. At kunne forsøge forsørge sig selv og sin familie ved at udnytte naturens ressourcer er en grundsten i den grønlandske kultur. Som det er nu, er der ingen af erhvervsfiskerne der kan anses som havende en årsindkomst fra fiskeri. Det vil være naturligt at have både indtægt fra fiskeri og fangst, men der må arbejdes hen mod at der kommer flere fiskere og at hver fisker, fisker mere. Det er også en vigtig målsætning ift. at kunne understøtte to og på sigt flere indhandlingssteder i Østgrønland.

Samtidigt vil det være nogle gode målbare resultater at måle udviklingsplanens success på. Det foreslås at benchmarken vil være 2022. Dermed vil der blive målt på om der opnås den ønskede forøgelse i 2030 ift. 2022.

Beskrivelse af aktiviteter og initiativer

Der skal frem mod 2030 laves en evaluering af, om målet om øget rentabilitet i fiskeriet i Østgrønland er opnået. Dette mål er et kvantitativt mål, at undersøge om udviklingsplanen har haft den ønskede effekt. Målet om øget rentabilitet skal bedømmes via følgende delmål:

7.1 Antallet af fiskere skal være øget med 40 procent i 2030

7.2 Fangstmængderne skal øges med 30 procent frem mod 2030

7.3 Fiskernes indkomst fra fiskeri skal øges med 25 procent i 2030

Disse parametre skal holdes op mod tal fra 2022, som kan findes i denne udviklingsplan. Departementet for Fiskeri og Fangst vil hvert år i perioden 2024-2031 lave en måling af opnåelsen af ovenstående mål samt en evaluering af tiltagene for at sikre opnåelse af målene i 2030.

Økonomi: Evalueringen laves af Departementet for Fiskeri og Fangst, og dækkes af de almindelige driftsmidler. Der kan være behov for midler til indhentning af tal fra Grønlands Statistik.

Mål 8- Oprettelse af en styregruppe som skal sikre implementering af udviklingsplanen Delmål/initiativer

- Arbejdsgruppen (AG Tunu) omstruktureres til en styregruppe som får ansvaret for implementeringen af udviklingsplanen.
- Styregruppen mødes 1-2 gange om året og afrapporterer årligt til Naalakkersuisut og Inatsisartut
- Evaluering af udviklingsplanens fremskridt samt evt. ændringer
- Styregruppen vil få ansvar for at evaluere den samlede plan og lave udkast til en ny plan 2031 - fremad

Baggrund for målsætning

Udviklingsplanen er dynamisk, for at kunne tilpasses tempoet i udviklingen og de udfordringer der vil komme i løbet af perioden. Derfor planlægges det også at evaluere udviklingsplanen i 2030 med et mål om at opdatere den for en ny periode. Udviklingsplanen er langsigtet, og indeholder mange initiativer. Det er nødvendigt med en løbende tilpasning af, hvilke initiativer der skal igangsættes og hvilke, som må afvente gennemførelse af andre initiativer eller ressourcer.

Det er også vigtigt at have realistiske forventninger til de økonomiske og administrative ressourcer, som de enkelte initiativer kræver. Derudover vil flere initiativer afhænge af villigheden til at overgå fra fangst til fiskeri, eller i det mindste at åbne op for en balance mellem fiskeri og fangst. Der er derfor behov for styring af og opfølgning på implementeringen af udviklingsplanen.

Beskrivelse af aktiviteter og initiativer

For at sikre implementeringen af udviklingsplanen foreslås det at arbejdsgruppen for udvikling af fiskeriet i Østgrønland (AG Tunu) omstruktureres til en styregruppe, som får ansvaret for implementeringen af udviklingsplanen. Det vil være Departementet for Fiskeri og Fangst, der har det primære ansvar og som vil understøtte styregruppen med sekretariatsfunktion, men der er behov for styregruppens ekspertise og inddragelse i implementering for at denne kan blive succesfuld. Styregruppen skal mødes 1-2 gange om året og afrapporterer årligt til Naalakkersuisut og Inatsisartut. Inden udviklingsplanen udløb i 2030, skal der laves en evaluering af udviklingsplanens fremskridt. Evalueringen skal også tage stilling til hvad der evt. skal ændres for at opnå de mål der er sat, hvis de endnu ikke er opnået. Styregruppen vil dermed også få ansvaret for at udarbejde en opdateret udviklingsplan fra 2031 og fremad.

Økonomi: De fleste møder vil kunne afholdes online, og dermed er omkostninger til transport på et minimum. Til evaluering inden 2030, vil det være en fordel at mødes til et seminar. Midler til dette kan dækkes af finanslovskonto 50.01.20.

Mål 9- Igangsættelse af udviklings- og innovationsprojekter inden for det kystnære fiskeri i Østgrønland

Delmål/initiativer	Tidsperiode
➤ Identifikation af og støtte til større udviklingsprojekter i samarbejde med fiskerne, kommunen og andre relevante aktører der understøtter mål 1-7.	2024

Baggrund for målsætning

Fiskeriet i Østgrønland er meget lille ift. Vestgrønland. Mange steder er det stort set kun til at dække eget og bygden forsyning. Såfremt det ønskes at udvikle erhvervsfiskeriet i Østgrønland, vil derudover at støtte forsøgsfiskeri og fiskeriudstyr samt give ESU-støtte, være behov for større udviklingsprojekter. Disse projekter skal i høj grad være opstartet og drevet af lokale, men hvor der kan ydes økonomisk og administrativ starthjælp.

9.1 Identifikation af og støtte til større udviklingsprojekter i samarbejde med fiskerne, kommunen og andre relevante aktører der understøtter mål 1-7.

Til at starte med, vil det være vigtigt at identificere udfordringer og behov i tæt samarbejde med fiskerne, kommunen og andre relevante aktører, for at kunne identificere relevante større udviklingsprojekter som kan understøtte målsætningerne i mål 1-7.

Styregruppen vil få ansvar herfor. Det kan blandt andet ske igennem spørgeskemaundersøgelsen og afholdelse af kurser og seminarer. Men også i samarbejde med kommunen og de lokale repræsentanter fra KNAPK.

Økonomi: Det forventes at opgaver ift. identifikation af udviklingsprojekter kan dækkes under der almindelige driftsmidler hos Departementet for Fiskeri og Fangst. Afholdelse af kurser og seminarer vil blive dækket af midler fra finanslovskonto 50.01.20.

Støtten til selve udviklingsprojekterne skal dækkes af finanslovskonto 50.01.20.

Bilag 1 -Havneforhold, energi- og vandkapacitet i byer og bygder

Nedenstående oplysninger er indsamlet fra flere forskellige kilder, og kan være nogle år gamle. De nyeste oplysninger er forsøgt indsamlet²⁴. Alle informationer er så vidt muligt opdateret, så det er gældende forhold for 2023.

Ittoqqortoormiit

Befolkning: 353

Antal erhvervsfiskere- og fangere: hhv. 0 og 11

Indhandlingsmuligheder: Her kan indhandles sælskin. Der findes et slagteri/produktionsfacilitet.

Havneforhold:

- En mindre fast kaj/pramlossebro i dårlig stand
- Kommunen vil forbedre molen

Energi- og vandforhold:

Ledig kapacitet på elnetværket. Bygherren vil selv skulle dække udgifter til forsyningskabel.

Vand fra vandsø med stor kapacitet. Dog vil vandværket formentlig skulle udvides, hvis der skal bygges nyt indhandlingsanlæg.

Tasiilaq

Befolkning: 1.904

Antal erhvervsfiskere- og fangere: hhv. 34 og 29

Indhandlingsmuligheder: Her kan kun indhandles sælskind. Jollefiskerne og større fiskekuttere indhandler deres fangst i Kuummiut. I Tasiilaq er brættet genåbnet i 2022.

Royal Greenland A/S vil bygge et indhandlingsanlæg i 2024.

Havneforhold:

- Fast atlantkaj, renoveret 2019-2020
- To pontonbroer i havnebassinet, hvor fritidssejlere og erhvervsfangere kan lægge deres både
- Anlæg af en beddning og to banksætninger igangsættes

Energi- og vandforhold:

El fra vandkraft. Ledig kapacitet på elnetværket, da der opvarmes med el-patroner. Derfor forskel på kapacitet om vinteren og sommeren, med mest kapacitet om sommeren. Selvom der er ledig kapacitet på elnetværket, vil der muligvis ikke være plads til en større fabrik, som skal bruge meget strøm. Bygherren vil selv skulle dække udgifter til forsyningskabel fra transformer station. Der er vandkapacitet til at bygge endnu et vandkraftværk.

²⁴ Oplysningerne stammer fra Sektorplan for det kystnære fiskeri – basisfaciliteter for jollefiskeriet, Kommuneqarfik Sermersooq, 3. marts 2021; Sektorplan for havne 2017-2027, Naalakkersuisut oktober 2017; Rapport om vedligeholdelseefterslæb på grønlandske havne 2021, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Ligestilling 2021; information om el og vand fra Nukissiorfiit; Grønland i Tal 2023. Alle informationer så vidt muligt opdateret, så det er gældende forhold for 2023.

Vand fra vandsø. Ledig kapacitet i det nuværende vandværk. En stor fiskefabrik vil dog kræve udvidelse af kapacitet.

Sermiligaaq

Befolkning: 189

Antal erhvervsfiskere- og fangere: hhv. 17 og 19

Indhandlingsmuligheder: Her kan indhandles sælskin.

Havneforhold:

- En mindre fast kaj/anløbsbro, hvor større både kan opankre, renoveret 2019-2020
- Joller opankres i den lille naturlige havn
- Ophalersted
- Bedding forventes igangsat i 2020.

Energi- og vandforhold:

El fra generatorer. Det vil være en vurderingssag fra Nukissiorfiit om anlægget skal udvides, hvis der skal bygges ny fiskefabrik.

Vandsøen har begrænset kapacitet. Vandværket har ikke kapacitet til en fiskefabrik.

Kuummiut

Befolkning: 250

Antal erhvervsfiskere- og fangere: hhv. 26 og 16

Indhandlingsforhold: indhandling af fisk til anlæg ejet af Arctic Prime Fisheries (APF). Eneste anlæg i Østgrønland.

Havneforhold:

- Fast kaj/anløbsbro, renoveret 2019-2020, dog ikke dyb nok til anløb af store skibe (fx Nanoq Arctica)
- Fiskebro tilknyttet bygdens fiskefabrik, renoveret 2019-2020, men lav resterende levetid
- En pontonbro, installeret 2021/2022
- Uddybning af jollehavn, installeret 2022

Energi- og vandforhold:

Nyt elkabel til fiskefabrikken i 2022, som har udvidet deres kapacitet. El fra generatorer, som har god kapacitet.

Der er ekstra kapacitet i dæmningen/vandtilførslen til den nuværende fiskefabrik og til at udvide den. Vandværket har ekstra kapacitet, men hvis der skal ske en betydelig udvidelse (fx indhandling fra større skibe) i kapaciteten, vil det kræve en udskiftning i nogle af vandværkets komponenter.

Kulusuk

Befolkning: 226

Antal erhvervsfiskere- og fangere: hhv. 21 og 13

Indhandlingsmuligheder: Her kan indhandles sælskin. Der findes et gammelt fisketørrehus, dog forfaldet og nedrivningsklar.

Havneforhold:

- En lille fast kaj/anløbsbro, renoveret 2019-2020, men mangler stadig yderligere renovering
- Småbåde opankres kystnært
- Bro v. fiskerianlæg, faldefærdigt (muligvis fjernet)
- Pramlosningsbro, ejet af Mittarfik, dårlig stand

Energi- og vandforhold:

Elværket kører på generatorer. Desuden er der planer om at etablere et microvandkraftværk. Umiddelbart ledig kapacitet til en ny fiskefabrik. Hvis fabrikken placeres samme sted som gammel fiskeørrehus, vil der skulle lægges et nyt strømforsyningskabel. Alt afhængig af kapacitet kan det være nødvendigt at lægge et forsyningskabel til bygdelværket, som er for selskabets/bygherrens egen regning.

Der er rigelig kapacitet i vandsøen. Vandværket er et container vandværk, med en forholdsvis lille kapacitet. Hvis der etableres en ny fiskefabrik, vil vandværket skulle udvides. Desuden vil der skulle lægges en ny vandledning til en ny fiskefabrik, hvis den placeres samme sted som det gamle fisketørrehus.

Tiilerilaaq**Befolkning:** 93**Antal erhvervsfiskere- og fangere:** hhv. 1 og 3²⁵**Indhandlingsmuligheder:** her kan indhandles sælskin.**Havneforhold:**

- En mindre, fast kaj/skonnertbro, hvor større både kan fortøje, i god stand
- En pontonbro, fra 2021
- Joller opankres i den lille naturlige havn.

Energi- og vandforhold:

Elværket kører på generatorer. Det vil være en vurderingssag fra Nukissiorfiit om anlægget skal udvides, hvis der skal bygges ny fiskefabrik.

Begrænset kapacitet i vandsøen. Vandværk er en vintervandstank. Der er ikke kapacitet til en fiskefabrik.

Isertoq**Befolkning:** 63**Antal erhvervsfiskere- og fangere:** hhv. 1 og 8**Indhandlingsmuligheder:** Her kan indhandles sælskind**Havneforhold:**

- En mindre fast kaj/skonnertbro, hvor større både kan fortøje, i god stand
- Joller opankres i åbent vand

Energi- og vandforhold:

²⁵ Der er 0 i 2022, men 3 i 2023.

El fra generatorer. Det vil være en vurderingssag fra Nukissiorfiit om anlægget skal udvides, hvis der skal bygges ny frysehus eller fiskefabrik.

Vandøsen har begrænset kapacitet. Vandværket er en vintervandstank, og der er ikke kapacitet til en fiskefabrik.

Bilag 2 – Projekter i Østgrønland finansieret via 50.01.20 2020-2023

Udviklingsprojekterne er blevet finansieret fra finanslovskonto 50.01.20 som giver vide rammer for at støtte udviklingsprojekter, så længe der er tale om fiskeriudvikling.

- 1) Departementet for Fiskeri og Fangst fik ansøgning fra Arctic Prime Fisheries om i 2020 om støtte til en ny stikledning til fabrikken, så denne kunne anvendes til fabrikken i Kuummiut kunne opgradere hele deres produktions strøm. Efter aftale med Departementet for Boliger og Infrastruktur fik Departementet bevilliget 1 mio. kr. som skulle bruges til Nukkisiorfiit kunne udbygge stikledningen til fabrikken i Kuummiut. I 2021 blev installering af stikledningen gennemført med en ny eltavle. Igennem 2022 fik hele fiskefabrikken nærmest nye produktionsinventar som APF selv finansierede. Sidste halvdel af 2022 blev fabrikken klar med nærmest nye indvendig produktionsrenovering.
- 2) To fangere fra Sermiligaaq, fik bevilget bundgarn i 2021. De satte bundgarn op i 2022, men de var begrænset af at fabrikken i Kuummiut havde så småt startet på renoveringen og det satte begrænsninger på hvad de kunne indhandle. Men de fik også mange små torsk, overfor Kuummiut i september måned. De flyttede bundgarnet herefter to gange i nærheden af Kulusuk og fik også små torsk og kun indimellem fik de større torsk. De vurderer at tidspunktet de fiskede på sæsonen var for sent, og i 2023 vil de sætte bundgarn op noget tidligere.
- 3) En fanger i Ittoqqoortoormiit søgte sammen to andre fangere om langlineudstyr, deres interesse er at se om der er fiskerimuligheder i nærheden af deres by. Departementet for Fiskeri og Fangst har modtaget kort skrivelse med billeder om fangernes forsøgsfiskeri ved Ittoqqoortoormiit. Fangerne fiskede meget flotte hellefisk og konstaterede at der virkelig er fisk i munden af Scoresbysund ikke så langt væk fra byen. De berettede at deres ankersnor har været for kort, idet kun kroge der har ligget i havbunden har fået hellefisk, mens andre kroge som hang frit mellem havbunden og vandspejlet ikke havde fisk på. Fiskeriet foregik fra isen. Storisen har stor indvirkning på fangernes muligheder for hvornår fiskeriet kan gennemføres.
- 4) En yderligere fanger fra Sermiligaaq meddelte at han har modtaget sine langlineudstyr som skal anvendes til hellefiskefiskeri. Uheldigvis har han modtaget en defekt el generator fra Vonin. Han har aftale om at han sender den retur til Nuuk / Vonin, som vil lave den. Fangeren deler ophaler maskine sammen med en anden fanger som også har fået ophalermaskine. Der er hellefisk i området ved Sermiligaaq og som aftalt har de også gennemført fiskerier i nye fiskeristeder i Sermilik fjorden, som dog fik meget bundbid pga. meget ujævn bund i nærheden af Sermilik fjord bund ("hel inde i fjorden"). De meddeler at fiskeriet i Sermiligaaq har fået mange forskellige havpattedyr i fjorden og rigtig mange hajer også, som ødelægger deres langelinier. Han siger afsluttende at de tror at, vinterfiskeri igennem isen er mere attraktivt, pga. for mange hajer og hvaler
- 5) En ansøger fra Tasiilaq fik i 2022 en autoline ophaler til ophaling af langliner efter hellefisk i nærliggende fiskeriområder i Tasiilaq. Han meddelte at han havde motorproblemer i perioder, og har derfor ikke realiseret sine forsøg endnu. Derudover har han sejlet med hval biologer i længere periode ved Tasiilaq i 2023. Han meddeler at han agter at anvende sin ophaler maskine i løbet af efteråret. En anden ansøger fra Tiniteqilaaq fik bevilget sin ansøgning om langeline udstyr, men fik ikke realiseret dette fiskeri i 2022. Hans oprindelige plan var at købe udstyret i Tiniteqilaaq. Grundet er at han er blevet syg og hvis han bliver rask søger han igen.

- 6) Ansøgninger om fiskeriudstyr i 2023 er bl.a. om bundgarn og en del moderne autosneller, flere langlineudstyr, flere krabbetegner og flere stenbidergarn (kvabsogarn). Det nævnte fiskeriudstyr er fremsendt til østkysten og fiskerne vil rapportere om anvendelse af deres nye udstyr i løbet af efteråret.